

SLUJITORI AI BISERICII DIN JUDEȚUL ISTORIC MEHEDIȚI (EPISCOPIA SEVERINULUI ȘI STREHAEI), PRIGONIȚI PENTRU HRISTOS ÎN TIMPUL REGIMULUI TOTALITAR COMUNIST, III, (G-I)*

Ana-Maria Iancu**

Rezumat: *Persoanele deținute în custodie, au suferit torturi fizice și mentale, fiind supuse diferitelor metode de reeducare - scopul final al revoluției comuniste.*

Principalele metode au fost: investigațiile poliției politice, pedepsele penitenciare, reeducarea bazată pe teroare (Pitești, Gherla, Canal), „autoanaliza” practică la Aiud, reeducarea prin muncă la lagărele de muncă de la Canal, Salcia, Periprava, reeducare prin izolare - deportare, hărțuire continuă etc.

Personalul ecleziastic reținut chestionat în dicționar - Mehedinți (G-I). Preoți ortodocși reținuți (20 - Nicolae Gaiță, Mihai Gavril, Grigore Gâlcescu, Constantin Geană, Ion Gheban, Nicolae Gheorghe, Gheorghe Giumanca, Constantin Inescu, Gheorghe Ilaș, Ion Ilie, Petre Ionașcu, Ștefan Ionașcu, Constantin Ionescu, Dumitru Ionescu, Ion Ionescu, Nicolae Ionescu, Gheorghe Iorga, Ion Iorgulescu, Iustin Iorgulescu, Ilie Isverceanu), călugăr (1 - Elena-Eliseia Glăvan).

Dicționarul personalului ecleziastic (Mehedinți, G-I) încarcerat sub regimul comunist va ocupa locul potrivit ca primă lucrare de referință de amploare într-o zonă în care de mulți ani informațiile au fost deficitare și distorsionate.

Abstract: *The persons held in custody, experienced physical and mental torture, being subjected to various methods of re-education – the final goal of the communist revolution.*

The main methods were: investigations by the political police, penitentiary punishments, the re-education based on terror (Pitești, Gherla, Canal), the „selfanalysis” practiced at Aiud, the re-education through work at the labor camps at the Canal, Salcia, Periprava, re-education through isolation – deportation, continuous harassment etc.

Detained ecclesiastical personnel surveyed in the dictionary – Mehedinți (G-I). Detained Orthodox priests (20 – Nicolae Gaiță, Mihai Gavril, Grigore Gâlcescu, Constantin Geană, Ion Gheban, Nicolae Gheorghe, Gheorghe Giumanca, Constantin Inescu, Gheorghe Ilaș, Ion Ilie, Petre Ionașcu, Ștefan Ionașcu, Constantin Ionescu, Dumitru Ionescu, Ion Ionescu, Nicolae Ionescu, Gheorghe Iorga, Ion Iorgulescu, Iustin Iorgulescu, Ilie Isverceanu), monk (1 – Elena-Eliseia Glăvan).

The Dictionary of ecclesiastical personnel (Mehedinți, G-I) imprisoned under the communist regime will take its rightful place as a first wide-scope reference work in an area where for many years the information was in short supply and distorted.

Cuvinte-cheie: *Mehedinți, ortodocși, preoți, călugări, locuri de detenție, arestați.*

Keywords: *Mehedinți, Orthodox, priests, monk, detention places, arrestees.*

Prin actul din octombrie 1370 Sinodul Patriarhal de la Constantinopol a înființat a doua mitropolie a Țării Românești cu sediul la Severin. Motivul înființării noii mitropolii era dat de faptul că Țara Românească fiind foarte întinsă nu putea fi condusă numai de la Curtea de Argeș de către Sfântul Ierarh Iachint de Vicina¹. Un alt argument al înființării noii mitropolii era cel dat de prezența unei episcopii catolice cu acțiuni de prozelitism în rândul credincioșilor ortodocși.

Mai târziu Sfântul Ierarh Nifon, patriarhul Constantinopolului (primul sfânt canonizat la 15 aug. 1517 la Curtea de Argeș în timpul domniei Credinciosului Neagoe Basarab), în anul 1503 reorganizează Episcopia cu titulatura Râmnicului Noul Severin, înființează Episcopia Buzăului.

* Partea I a apărut la Iancu, Rădulescu, pp. 559-619; partea a II-a la Iancu, 2019, pp. 116-144.

** Cercetător, Institutul de Științe Politice, București, e-mail: anamar_radu@yahoo.fr.

¹ Despre înființarea în urmă cu 650 de ani a Mitropoliei Severinului vezi pe larg, Săsăujan, Vasilescu, 2009, pp. 7-8; Popescu-Cilieni, 1941, pp. 83-91; Bălașa, 1970, pp. 351-352. Numerele 4-7 ale revistei Mitropolia Olteniei din anul 1970 sunt dedicate în exclusivitate împlinirii a 600 de ani de la întemeierea Mitropoliei Severinului.

Canonic județul istoric Mehedinți a aparținut acestei eparhii, anume Episcopia Râmnicului Nou Severin. Din anul 1939 (decretul lege din 7 nov. 1939 prin care s-a înființat Mitropolia Olteniei cu sediul la Craiova) a aparținut Arhiepiscopiei Craiovei alături de celelalte județe ale Olteniei. La 20 apr. 1945 s-a desființat Mitropolia Olteniei și s-a reînființat Episcopia Râmnicului de care canonic aparținea și județul Mehedinți. La 24 mai 1947 s-a votat legea nr. 196 prin care se înființa Arhiepiscopia Craiovei, care era compusă din județele Mehedinți, Dolj și Gorj². Din 25 martie 1949, când s-a reînființat Mitropolia Olteniei, până în anul 2003, județul Mehedinți făcea parte din Arhiepiscopia Craiovei. Atunci Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a reluat tradiția strămoșească și s-a creat Episcopia Severinului și Strehaiei, având ca prim stătător pe Prea Sfințitul Nicodim Nicolăescu. Noua eparhie cuprinde în mare parte Mehedințiul istoric și parțial din zona Clisurii Dunării cu municipiul Orșova. În atenția noastră, pentru că perioadele de persecuții intense ale clerului mehedințean au avut loc mai ales în anii 1948-1964, ne-am mărginit să prezentăm slujitorii bisericii din județul Mehedinți (literele G-I), așa cum era el după 1968 când s-a revenit la vechea organizare administrativă a României pe județe.

Perioada anilor 1944-1989 în care Partidul Comunist, partid totalitar, a condus România este considerată de toți specialiștii ca reprezentând epoca celei mai mari opresiuni la care a fost supusă Biserica Ortodoxă Română în întreaga sa existență, deși potrivit Constituției din martie 1948 libertatea religioasă era ferm garantată prin articolul 27, dar acestea au rămas simple formulare fără acoperire. Încă de la ocuparea României de către trupele sovietice în septembrie 1944 s-au constituit așa zisele comisii de purificare în urma cărora numeroși preoți, cantori, monahi au umplut lagărele de la Caracal, Tg. Jiu sau Slobozia sub acuzații de cele mai multe ori nefondate sau discutabile cum erau cele ale apartenenței la mișcarea legionară, de săvârșirea unor fapte reprobabile în timpul războiului asupra populației civile sovietice, ocuparea unor funcții în sistemul de propagandă sau administrativ din timpul guvernării legionare, editarea unor lucrări sau elaborarea unor articole în presa vremii prin care se elogia războiul antisovietic și se condamna comunismul. În această situație s-au găsit mai mulți slujitori ai altarului din Mitropolia Olteniei, care cuprindea Arhiepiscopia Craiovei și Episcopia Râmnicului și Argeșului.

Din județul Mehedinți, aflat la granița cu Iugoslavia în anii 1951-1955 au avut loc strămutări masive de populație în Bărăgan și în alte părți conform H.C.M., nr. 326/1951 până în 1955 când li s-a permis să revină în locurile natale. În acest sens s-au emis hotărâri ale Consiliului de Miniștri cum au fost: hotărârea din 7 dec. nr. 2694/1955 privind situația bunurilor imobiliare ale persoanelor strămutate și hotărârea nr. 623/1956 din 14 aprilie privind persoanele strămutate și reîntoarse în localitățile de unde au fost dislocate³.

După anul 1964 – anul eliberării majorității deținuților politici, persecuțiile asupra bisericii au continuat.

Clericii condamnați, la fel ca și toți foștii deținuți politici, după expirarea detenției sau grațierea parțială a acesteia, sufereau interdicția corecțională care consta în destituirea acestora din orice funcții publice și suspendarea dreptului de a mai ocupa vreuna, suspendarea dreptului de a fi alegător și eligibil și în general a tuturor drepturilor politice și a drepturilor de a primi pensie de la stat, precum și incapacitatea de a fi numit asesor, procuror, expert și de a fi martor în acte autentice pe timpul prevăzut în sentință.

Atunci când se punea problema ridicării unor biserici sau când acestea erau în construcție se scorneau diverse pretexte pentru amânarea terminării sfintelor lăcașuri. Pretextul principal era: „amânarea terminării bisericii în construcție până vor fi terminate construcțiile de interes social din comună. Este cazul preotului de la Broșteni – Mehedinți care a fost obligat în anul 1970 să dea declarație în scris „că a luat cunoștință și va lămuri credincioșii pentru a fi de acord cu amânarea terminării bisericii până vor fi terminate lucrările de interes social din comună”. În concluzie, arăta

³ Pe larg la Iancu, 2017, pp. 197-307; vezi și Chipurici, Rățoi, 2006, pp. 315-317, doc. nr. 273, p. 319, 320.

împuternicitul principal județean, „am rezolvat sarcina trasată prin nota alăturată, conform rezoluției, în sensul că preotul va amâna terminarea bisericii până vor fi făcute lucrările de interes obștesc din comună. Întârzierea se datorează faptului că Mitropolitul Firmilian nu a dispus să fie luată măsura de amânare a terminării bisericii până nu s-a documentat și a văzut că parohia nu dispune de fondurile necesare și deci va trebui să apeleze la credincioși, împiedicând construcțiile de interes social și obștesc din comună”⁴.

În 1978 în județul Mehedinți funcționau Mănăstirea Gura Motrului și Schitul Topolnița. La Mănăstirea Gura Motrului erau 6 viețuitori: ieromonahul Grigore Vlădășel, monahul Juvenalie Cealnâc, ambii pensionari, monahiile Axtentia Goanță, Gherasia Băla, Macrina Săndulescu, Meletina Băltățeanu. La Schitul Topolnița erau ieromonahii Vichentie Popescu și Grațian Radac. Reprezentantul Departamentului Cultelor într-o adresă către superiori preciza: „nu s-au respectat cerințele regulamentului vieții monahale în sensul că a fost redus timpul de încercare a celor care au solicitat să intre în monahism de la un an, numai la două luni. Nu s-au cerut certificatele de la organele de resort din care să rezulte atitudinea cetățenească a personalului. Solicitanții a intra în mănăstire nu sunt puși sub supravegherea preoților, așa cum prevede art. 18 din Regulament. În prezent această primire se face cu mai multă ușurință la propunerile exarhului și aprobarea chiriarhului. Tinerii care sunt recrutați în viața monahală sunt îndrumați a urma Seminarul teologic”⁵.

Aproape întregul personal clerical avea dosare de urmărire informativă încă de când păseau pe treptele seminarului teologic. Problema seminariștilor și a studenților teologi era în atenția unui sector consacrat cu aceste probleme în cadrul Securității. Au existat cazuri când urmașii unor foști deținuți politici nu erau lăsați să urmeze nici măcar seminarul, iar hirotonirile preoților și numirile acestora în parohiile cele mai bune erau determinate de atitudinea respectivilor față de organele de partid și de stat. La acestea adăugăm faptul că diplomele de absolvire a seminariilor și facultăților teologice, ca și titlurile de doctor în teologie și universitare erau recunoscute numai în cadrul cultului. Era o situație bizară în care un preot figura din punct de vedere al statului comunist ca simplu absolvent a șapte sau opt clase elementare.

Mai ales după cazul preotului Gheorghe Calciu-Dumitreasa, fost deținut politic și stabilit apoi în S.U.A. la recomandarea organelor de partid personalul clerical era pensionat forțat de către Securitate. Pensionările forțate rezultă din numeroase documente consultate de noi și erau menite să îndepărteze păstorii spirituali (preoți, monahi, cantori, etc.) de credincioși. Permanent pentru organele de represiune comuniste puterea exemplului unor clerici era considerată un pericol pentru stabilitatea regimului totalitar.

Bogăția informațiilor, dar și necesitatea cunoașterii de actuala generație a represiunii suferite de biserica noastră strămoșească într-un județ de la granița cu Iugoslavia, probabil mai intens decât în alte zone, ne-a obligat să împărțim studiul nostru de caz în mai multe părți. Astfel în partea a III-a a acestei teme prezentăm sintetic activitatea unui număr de 20 preoți și o monahie de la litera G și în final la litera I.

Gaiță Nicolae C. (1905-1960)

Nicolae Gaiță s-a născut în ziua de 18 feb. 1905 în comuna mehedințeană Vlădaia în casa țăranilor Constantin și Ioana. Fiind o familie săracă a urmat numai două clase primare și mai târziu s-a căsătorit cu Olimpia și a avut două fete.

După decesul soției, a părăsit viața de mirean, apoi a fost tuns în monahism și mai târziu a fost hirotonit ieromonah.

Nicolae Gaiță a fost arestat în ziua de 6 feb. 1959 de Securitate, fiind deșus la penitenciar abia la 20 aprilie 1959. El a fost condamnat la 9 ani temniță grea și confiscarea totală a averii (decizia nr. 403/959 a Tribunalului Militar Craiova). Părintele ieromonah a trecut prin mai multe

⁴ AAC – D.C., dos. 1970, rapoarte și informări, raport din 30 mai 1970.

⁵ AAC – D.C., an 1978, Situația personalului monahal existent la mănăstiri la data de 27 iunie 1978 – Arhiepiscopia Craiovei.

penitenciare (Craiova, Gherla (de la 21 iunie 1959) și taberele de muncă de la Salcia (de la 9 aug. 1959), Periprava (de la 6 dec. 1959)⁶, unde a murit de dizenterie în detenție la 6 feb. 1960⁷.

Gavril Mihail (1919-?)*

Mihail Gavril s-a născut în ziua de 17 august 1919 în comuna Celaru-Dolj, a absolvit Seminarul „Sf. Nicolae” din Râmnicu Vâlcea și Facultatea de teologie din Chișinău. La 3 nov. 1942 a fost hirotonit preot de mitropolitul Moldovei Irineu Mihălcescu pe seama parohiei Șoldănești, com. Blindești-Botoșani. Puțin mai târziu la 1 martie 1943 este numit paroh la Bursuceni-Botoșani și misionar al Mitropoliei Moldovei. Aici repară biserica și readuce 180 de suflute la ortodoxie care erau la cultul evanghelist. A înființat un cor pe patru voci și un cămin cultural. În calitate de președinte al căminului cultural a obținut locul I la cor. Despre activitatea sa socială vorbește și patriarhul Justinian în lucrarea apostolatul social. Ca urmare a înaintării trupelor sovietice în nordul Moldovei părintele Mihail Gavril se refugiază din zona neocupată de ruși în martie 1944. În 1945 se îmbolnăvește de tifos, iar în 1946 suferă din cauza foametei. În anul 1946 face parte dintr-un comitet de ajutorare a celor înfometăți și participă la mănăstirea Agafton la îngrijirea copiilor pe care i-a adus în Oltenia și în satul său natal de unde se aprovizionea cu grâu și porumb. În noiembrie 1948 este numit preot la parohia Dioști II-Dolj în locul preotului Ion Macovei, care revine în Moldova. Aici a câștigat premiul I cu corul. În octombrie 1948 pentru meritele sale primește rangul onorific de iconom stavrofor, rang confirmat în anul 1955 de Sinodul Mitropolitan în ședința din 10-11 iunie⁸.

La 1 octombrie 1951 a fost transferat din oficiu „pentru interese superioare bisericești” în parohia Aurora-Mehedinți în locul preotului trimis în Bărăgan. Subliniem faptul că și înlocuitorii preoților mutați în Bărăgan erau supuși represiei, lipsurilor (departe de familie și de locul de baștină) și de neîncredere din partea credincioșilor pe care urmau să-i convingă de cele mai multe ori că sunt demni slujitori ai lui Cristos și nu ai regimului comunist.

În martie 1952 a împrejmuț cimitirul, biserica filială din Cușmirul Mic este acoperită cu tablă galvanizată.

La 1 ianuarie 1953 devine secretar al Protoieriei raionale Cușmir, iar din noiembrie 1956 protoiereu. La 1 octombrie 1956 a fost numit preot la biserica „Sf. Nicolae Dorobăntia”, de la 15 iulie 1958 este numit preot la biserica „Hagi Enuși” din Craiova, apoi pentru scurt timp la parohia Craiovița II, de la 1 mart. 1961 până la 1 apr. 1973 – preot la biserica „Sf. Dumitru” (Catedrală), de unde revine la biserica Hagi Enuși⁹. Părintele Mihail Gavril de la 1 august 1960 până la 1 oct. 1964 a fost consilier cultural. În calitate de consilier cultural a organizat filmoteca, fototeca, a procurat un aparat proiector, a realizat pliante cu monumente istorice, a fost redactor responsabil la revista „Mitropolia Olteniei”, unde a semnat numeroase articole. A participat la sfințirea unor biserici la Smârdan-Calafat, Brândușa, Plosca, Gogoșu, Colțești, Țicleni, a fost deputat eparhial¹⁰. La 10 septembrie 1978 a avut loc resfințirea bisericii „Toți Sfinții” (Hagi Enuși), după ce fusese restaurată pictura lui Nicolae Rădulescu din Craiova, elev al pictorului Gheorghe Tatarescu din București¹¹.

Opera: *Redeschiderea bisericii din Parohia Grecești, raionul Segarcea*, în rev. „M.O.”, XII, nr. 9-12, sept.-dec., 1960, pp. 683-684.

Sfințirea bisericii din Parohia Țigănești, în rev. „M.O.”, XII, nr. 9-12, sept.-dec., 1960, pp. 684-685.

⁶ Fișe matricole penale, la <http://86.125.17.36/Fise%20matricole%20penale%20-%20detinuti%20politici/G/G%2001.%20Gul%20-%20Găuroiu/Gaiță%20Nicolae%20Constantin>.

⁷ Caravia *et al.*, 1998, p. 81; Roske, 2003, p. 383; Ionițoiu, 2002, p. 110 cu erori asupra locurilor de detenție.

* Am inclus în lista celor persecutați și pe preotul Mihail Gavril pentru că în anul 1944 a fost obligat să se refugieze din județul Botoșani din fața trupelor sovietice care ocupaseră această zonă în primăvara anului 1944.

⁸ Vezi MO, VII, nr. 7-9, 1955, p. 511, nr. 5.

⁹ AAC, dos. nr. 95 – parohia Hagi Enuși – Craiova; Fond D.C., dos. 1972 – Tabel de preoții protopopiatelor Băilești, Craiova I Nord și Craiova II Sud, județul Dolj, nr.105.

¹⁰ AAC, dos. nr. 95, parohia Hagi Enuși – Craiova.

¹¹ Vezi MO, XXX, nr. 7-9, iul.-sept., 1978, pp. 908-910.

Sfințirea bisericii din Parohia Curtișoara, satul Hurezi, în rev. „M.O.”, XII, nr. 9-12, sept.-dec., 1960, pp. 685-686.

Sfințirea bisericii din Parohia Roșova, raionul Vânju Mare, în rev. „M.O.”, XII, nr. 9-12, sept.-dec., 1960, pp. 686-687.

Sărbătorirea Î.P.S. Firmilian, arhiepiscopul Craiovei și mitropolitul Olteniei, în rev. „M.O.”, XIII, nr. 1-4, ian.-apr., 1961, pp. 147-159.

23 August – piatra de hotar, în rev. „M.O.”, XIII, nr. 7-9, iul.-sept., 1961, pp. 459-463.

Serbarea de sfârșitului de an de la Școala de Cântăreți Bisericești și Seminarul Teologic eparhial, Mofleni - Craiova, în rev. „M.O.”, XIII, nr. 7-9, iul.-sept., 1961, pp. 586-588.

† Arhimandritul Laurențiu Busuioc, în rev. „M.O.”, XIV, nr. 7-9, iul. - sept., 1962, pp. 489-496 (Foto 1 buc.).

Arhim. Laurențiu Busuioc (1894 – 16 iul. 1962), vicar al Mitropoliei Olteniei.

Trei sute de ani de la moartea Sfântului Ioan Valahul, XIV, nr. 5-6, mai-iun., 1962, pp. 342-343.

Vizita delegației Bisericii Ortodoxe Sârbe la Mitropolia Olteniei, (colaborare), XIV, nr. 10-12, oct.-dec., 1962, pp. 661-684 (Foto 14 buc.).

Deschiderea noului an școlar la Seminarul Teologic din Craiova, în rev. „M.O.”, XII, nr. 9-12, sept.-dec., 1960, pp. 681-682; XIII, nr. 10-12, oct.-dec., 1961, pp. 733-736; XIII, nr. 10-12, oct.-dec., 1961, pp. 733-736; XIV, nr. 10-12, oct.-dec., 1962, pp. 659-661.

Sărbătorirea Sfintelor Paști la Arhiepiscopia Craiovei, în rev. rev. „M.O.”, XIV, nr. 5-6, mai-iun., 1962, pp. 349-351; XV, nr. 5-6, mai-iun., pp. 399-401.

Sfințire de biserică, în rev. „M.O.”, XV, nr. 7-8, iul.-aug., 1963, pp. 579-580.

Biserica „Ziua Crucii” din Craiova (25 aug. 1963).

Sfințirea bisericii din Parohia Smârdan, raionul Calafat, în rev. „M.O.”, XV, nr. 9-10, sept.-oct., 1963, pp. 775-776.

Sfințirea bisericii din satul Brândușa, Parohia Plosca, în rev. „M.O.”, XV, nr. 9-10, sept.-oct., 1963, pp. 776-777.

Redeschiderea bisericii din Parohia Gogoșu, raionul Vânju Mare, în rev. „M.O.”, XV, nr. 9-10, sept.-oct., 1963, pp. 889-890.

Sfințirea bisericii din Parohia Colțești, raionul Gilort, în rev. „M.O.”, XV, nr. 11-12, nov.-dec., 1963, p. 890.

Sărbătorirea Anului Nou – 1961, în rev. „M.O.”, XIII, nr. 1-4, ian.-apr., 1961, pp. 159-161; XVI, nr. 1-2, ian.-febr., 1964, pp. 65-67.

Sfințirea bisericii din Țicleni, raionul Gilort, în rev. „M.O.”, XV, nr. 11-12, nov.-dec., 1964, pp. 917-918.

Mândrie și smerenie, în rev. „M.O.”, XIV, nr. 1-2, ian.-febr., 1962, pp. 59-62.

Documente:

Memoriu de activitate aparținând Preotului Mihail Gavril de Catedrala Mitropolitană „Sf. Dumitru”

I. Administrativ - bisericesc

Am fost hirotonit preot în ziua de 3 Noiembrie 1942 de către Irineu-Mitropolitul Moldovei și Sucevei în Catedrala Mitropolitană din Iași pe seama parohiei Șoldănești, com. Blintești, jud. Botoșani. Aici am păstorit până la 1 martie 1943 când am fost numit preot paroh la parohia Bursuceni, Com. Verești, jud. Botoșani și misionar al Mitropoliei, afându-mă într-un centru sectar foarte puternic al creștinilor după Evanghelie.

Chiar de la sosirea în parohie am reparat casa parohială care servise cândva ca școală, unde după aceea am și locuit. Biserica zidită în anul 1829, acoperită cu șită se prezenta într-o stare mai mult decât reprobabilă. Am procedat imediat la repararea bisericii în interior și exterior, punându-i acoperiș nou, desigur cu ajutorul credincioșilor, care erau foarte bucuroși că de acum vor avea preotul lor, în sat.

De aici am suferit refugiul la sfârșitul lunii martie 1944, lângă acești credincioși am suferit împreună cu familia tifosul exantematic în 1945 și groaznica foamete în 1946. Aceste după calamități au făcut să dispară mulți dintre, mai ales în 1945, când trebuia să fac față pe o rază de 50 km, la înmormântări, care se cifrau la 20-30 pe zi, întrucât mulți dintre preoți nu se reîntorseseră la locurile lor.

În luna noiembrie 1948 m-am transferat reciproc cu Pr. Ioan Macovei de la parohia Dioști II, jud. Dolj. Venit din Moldova unde aveam frecvență excepțională la biserică, în Dioști nici de curiozitate la prima slujbă n-au venit mai mult de 3 femei și 2 bărbați. Catastrofală situație. Dar nu mi-am pierdut cumpătul și am început lucrarea pastorală prin diferite metode, discuții amicale de la om la om, vizite la casele credincioșilor și în afara serviciilor, și în timp de 3 luni am depășit cifra de 100 credincioși în biserică. Până la venirea mea, se vindeau 2-3 kgr. lumânări pe an și, de aici se poate deduce mica frecvență la biserică; iar la sărbători mari, când veneau mai mulți își aduceau lumânări din comerț. Încetul cu încetul i-am obișnuit să-și procure în biserică numai lumânări bisericești. După alte trei luni am format un cor mixt pe 4 voci, care cânta perfect Liturgia de Muzicescu, ajutat în acest sens de soția mea, care cunoștea din Moldova partitura respectivă. Toate slujbele erau însoțite de predica zilei, pregătită din vreme și pe înțelesul tuturor. Rezultatele finale au fost neașteptate: în fiecare Duminică depășeau 300-400 suflete în biserică, iar consumul de lumânări s-a ridicat între 250-300 kg anual. Precizez că parohia avea 210 familii.

N-am împlinit 3 ani și pe data de 1 octombrie 1951 am fost transferat din oficiu pentru „interese superioare bisericești” în parohia Aurora, jud. Mehedinți. Eliberându-mi autorizație de zonă expres, în 3 zile m-am prezentat la noua parohie. Preotul ce-mi precedase mai în vârstă, avea o atmosferă nu prea bună. Crease un curent de neîncredere în rândul credincioșilor și era foarte distant-probabil din cauza averii ce poseda. Parohia avea o biserică de pământ și lemne, un cimitir, în suprafață de 2 ha, fără împrejmuire, unde pășteau în voie și rămău porcii; cruci doborâte și ca stare de curățenie destul de urâtă. Cu răbdare, am căpătat încrederea credincioșilor și, în luna martie 1952, în dată după reforma bănească, am împrejmuț cu scândură nouă de brad cele două hectare ale cimitirului, cea mai mare realizare ce se înfăptuia în parohia lor. Simultan, am împrejmuț și biserica filială Cujmirul Mic și am acoperit-o din nou cu tablă galvanizată. Toate acestea mi-au permis să îndrăznesc și la alte lucrări în interior. Am înzestrat ambele biserici cu Sf. Vase noi aurite, și câte un rând de veșminte noi. Cele vechi nici nu mai semănau decât cu niște zdrențe bune de aruncat, iar în potire negre de plumb era pus câte un pahar de sticlă.

Pe data de 1 ianuarie 1953, luând ființă raionul Cujmir, am fost numit secretar al Protoiereii, funcție ce am îndeplinit-o până în luna noiembrie 1956, când am fost transferat în parohia Cujmir și numit Protoiereu al raionului. Precizez că parohia Aurora depindea de com. Cujmir, nefiind nici o distanță între ele, Aurora fiind ca o prelungire a com. Cujmir.

Și în parohia Cujmir, cu biserică monument istoric, situația nu era prea bună. La biserica parohială de peste 70 de ani nu se făcuse nici o reparație și de aci se poate concluzia în ce stare am găsit-o. De îndată am îndeplinit formele legale pentru restaurarea în exterior, lucrări ce au fost executate, dându-i-se forma și înfățișarea inițială. Credincioșii, care deja mă cunoșteau din parohia Aurora, au contribuit cu sumele necesare, totodată bucurându-mă de un larg și prețios sprijin din partea organelor locale comunale și raionale. În ziua de 8 noiembrie 1958 am primit vizita canonică a regretatului Mitropolit Firmilian, care a coincis cu ziua numelui meu. A fost primit la biserică de peste 5.000 de suflete, fapt ce l-a impresionat deosebit de plăcut.

În anul 1960, pe data de 1 august am fost promovat Consilier Cultural al Sf. Arhiepiscopii a Craiovei, post în care am funcționat până la data de 1 octombrie 1964, când am demisionat pentru motive de boală. Ca preot am funcționat temporar - 9 luni - la parohia Craiovița II, de unde am fost luat de decedatul Mitropolit Firmilian, la Catedrala „Sf. Dumitru”, unde funcționez și în prezent.

În tot acest timp n-am suferit nici o pedeapsă, din potrivă am fost evidențiat în nenumerate rânduri pe Eparhie, ca paroh și protoiereu, iar raporturile cu personalul bisericesc și organele locale de stat au fost excepționale.

II. Cultural – Social

La acest capitol, pot afirma de la început că pe lângă pregătirea școlară – Seminarul „Sf. Nicolae” Rm. Vâlci și Facultatea de Teologie Chișinău-Iași – o amprentă decisivă au pus două poziții din viața mea – misionar în Eparhia Moldovei și Sucevei, unde mi-am petrecut primii șase ani de preoție și, Consilier Cultural al Mitropoliei Olteniei. Ambele solicitau pregătire temeinică și un tact pastoral deosebit, care împletite, trebuia să dea rezultate optime. Astfel în parohia Bursuceni, jud. Botoșani, puternic centru sectar, după cum am amintit – lucrarea pastoral-bisericească unită cu cea extrabisericească au dus la readucerea în sânul bisericii ortodoxe a 180 de suflete.

În strânsă colaborare cu corpul didactic, destul de restrâns pe atunci, am organizat un cor bisericesc pe 4 voci. Apoi am înființat căminul cultural „Preot Dumitru Cernescu” al cărui președinte am fost, în cadrul căruia același cor a participat la câteva concursuri județene, obținând premiul I. În cadrul lucrării catehetice din biserică și a serbărilor săptămânale, la Căminul Cultural am reușit să contracarez adunările de proporții mari ale sectanților. Prima etapă a muncii depuse a fost sistarea trecerilor masive la sectanți, generate de asociația „Oastea Domnului” care devenise pur și simplu pepiniera creștinilor după Evanghelie. Apoi a urmat perioada cea mai grea a confruntărilor biblice, care pe lângă cunoașterea temeinică a Sf. Scripturi, cerea multă precauție și competență în abordarea subiectelor în discuție. Întotdeauna am reperat succese, fapt care a condus la răvășirea organizației lor, treceri masive la ortodoxism, încât a fost nevoie să se prezinte la fața locului șeful cultului Panaitescu din Ploiești, fost preot, licențiat în teologie, cu care am avut discuții publice în fața a peste 6.000 de suflete. Mi-am dat seama că de acest act depinde soarta Ortodoxiei din parohie, soarta Bisericii, soarta mea. Ajutat de doi episcopii în vârstă, versați în mânăuirea Scripturii, am reușit să clarificăm textele discutate, și ca urmare a doua zi am botezat 15 copii între 10-15 ani, nași fiind soția mea și tot corpul didactic. Despre activitatea și realizările misionare din acest timp, Înalt Prea Fericitul Patriarh Justinian vorbește în Apostolat Social înscriind sub numele meu cele arătate mai sus, pe atunci Arhieru - Vicar la Mitropolia Moldovei. Pentru aceste motive mi s-a acordat în chip excepțional rangul de „iconom stavrofor” luna octombrie 1948.

Tot în parohia Bursuceni fiind, am îndeplinit și funcția de Proistos al centrului parohial Verești.

În parohia Dioști I, transferat în noiembrie 1948 am format iarăși cor bisericesc pe patru voci și la solicitarea organelor locale, am activat cu acest cor în cadrul Căminului Cultural. Am luat parte la două concursuri județene, obținând premiul I, și în vara anului 1949, la inaugurarea primei gospodării colective din județul Romanați în comuna Castranova cu acest prilej am fost felicitat de cei doi miniștri ce au luat parte la festivitate, exprimându-și bucuria și mulțumirea că preoții sunt alături de năzuințele poporului în făurirea unei vieți noi.

Din inițiativa Sfatului Popular, am dat concerte cu corul în toate comunele învecinate, în 4 cămine fiind unicul cor pe 4 voci în toată plasa. De asemenea în cadrul conferințelor centrului parohial, corul bisericesc a dat răspunsurile la Sf. Liturghie în toate parohiile apropiate. Totodată am luat parte la lucrări de birou în cadrul Sfatului Popular de câte ori era nevoie și eram solicitat.

În parohia Aurora și Cujmir, unde am păstorit în 1951 și 1960 am introdus cântarea omofonă, cu rezultate excepționale. În toate parohiile prin care am trecut am pus iarăși o bază deosebită pe predică. Nici o dată n-am pierdut prilejul de a vorbi credincioșilor, nu numai în cadrul Sf. Liturghii ci și cu ocazia diferitelor ierurgii. Am constatat că o slujbă atrăgătoare, o predică bună și un cor sau o cântare omofonă sunt motive primordiale în determinarea frecvenței la biserică.

În cadrul slujbelor de la catedrala Mitropolitană am rostit predici conform programării Cercului Eparhial, predici pe care le am înscris într-un caiet special chiar de la început, precum și cuvântări ori de câte ori a fost nevoie.

În anul 1971 în luna februarie, în cadrul serviciului de la Catedrală, am catehizat pe femeia Nuțu Floarea din parohia Unirea, jud. Dolj, care trecuse la cultul creștin după Evanghelie, și în urma aprobării regretatului Mitropolit Firmilian, i-am săvârșit slujba revenirii conform tipicului.

Întreaga activitate pastorală s-a împletit în chip armonios cu cea socială. Așa în perioada 1958-1960, când s-a trecut la colectivizarea raionului Cujmir, am făcut parte din comandamentul raional, obținând cele mai bune rezultate în cadrul parohiei Cujmir, pe plan local, și în cuprinsul raionului, prin preoții care-i aveam în subordine.

Am fost citat în regiunea Oltenia în acel timp de organele de stat și ale Departamentului Cultelor. Concursul dat și rezultatele obținute - care s-au concretizat prin definitivarea colectivizării raionului Cujmir, în prima jumătate a anului 1960, devenind astfel al II-lea raion colectivizat din Reg. Oltenia, din cele 19 existente.

În cadrul Centrului Eparhial, având calitatea de consilier cultural am lucrat intens îndeplinindu-mi cu conștiinciozitate sarcinile ce-mi reveneau. Tot aici am înființat o filmotecă, fototecă, procurând și un aparat de proiecție, cu autorizația necesară. S-au executat pliante cu importante monumente istoricești din cuprinsul Eparhiei, care se găsesc și în prezent spre desfacere. Chiar și de atunci am făcut referat prin care propuneam înființarea unui muzeu eparhial lucru de abia acum începe să se contureze. În cadrul revistei eparhiale „Mitropolia Olteniei”, ca redactor responsabil cercetam articolele prezentate spre publicare depunându-le cu referat de propuneri I.P.S. Mitropolit. Personal am publicat următoarele articole: (n.n. sunt date la cap. Opera).

Tot timpul s-a avut în vedere îmbunătățirea condițiilor de tehnoredactare a revistei, precum și selecționarea materialului publicabil. Tot aici putem aminti că pe întreaga perioadă cât am fost consilier m-am îngrijit de întocmirea textului pentru calendarul editat în fiecare an și a chenarului ce-l însoțea.

Aveam legătură cu colectura bibliotecilor, și unde înregistram toate noile tipărituri apărute, pe care le prezentam I.P.S. Mitropolit, iar după alegere procuram pentru biblioteca personală volumele respective.

Pentru conferințele preoțești de orientare din 1960-1964 inclusiv, am întocmit drumare pentru fiecare subiect în parte, drumare ce se pot vedea în arhiva Sf. Arhiepiscopii. În această perioadă nu se primeau drumare sau schițe de plan de la Patriarhie. Am prezidat conferințele de orientare încă din perioada când mă găseam protoiereu al raionului Cujmir, având și calitatea de deputat eparhial, apoi în calitatea de consilier cultural până la 1 octombrie 1964.

Am verificat toate predicile ce urmau să se rostească în Catedrala Mitropolitană evitând anumite erori și depășirea timpului afectat unei predici după regulile omiletice. Sumar, aceasta este activitatea în sectorul cultural-social.

III. Economic – Gospodăresc.

Și în acest sector activitatea a fost conformă necesităților parohiale, împletindu-se cu cea depusă în celelalte sectoare. În toate parohiile pe unde am păstorit am consumat în biserică numai lumânări de la Centrul Eparhial, a căror cantitate a crescut în raport cu frecvența la biserică. În parohia Dioști II de la 2-3 kgr. pe an, am ajuns la 250-300 kgr. anual. La parohia Aurora de la 30-40 kgr. pe an am ajuns la 300 kgr. anual, iar în Cujmir de la 60 kgr. la 500-600 kgr. anual.

Am împrejmuit și reparat bisericile, schimbându-le aspectul, iar la Cujmir am lăsat un sold de 30.000 lei în 1960 pentru pictarea bisericii, care s-a executat după plecarea mea în postul de consilier cultural.

Gâlcescu Grigore M. (1903-?)

Grigore Gâlcescu s-a născut în ziua de 15 ianuarie 1903, în comuna gorjană Logrești-Moșneni, părinți Mihai și Ana¹². După absolvirea seminarului teologic s-a căsătorit cu Elena Berbescu (aveau 8 ha pământ arabil), după care a fost hirotonit preot.

La 1 noiembrie 1925 a fost încadrat la parohia Leotești din fostul județ Romanați, pentru ca la 15 mai 1928 să se transfere la Tereujani în județul Gorj. Părintele Grigore Gâlcescu a fost

¹² Fișe matricole penale, la <http://86.125.17.36/Fise%20matricole%20penale%20-%20detinuti%20politici/G/G%2001.%20Gul%20-%20Giuroiu/Gâlcescu%20Grigore>.

președinte al Căminului cultural local înființat de el în 1939 și a organizat și o bibliotecă parohială de unde oferea cărți enoriașilor săi¹³.

În ziua de 15 octombrie 1958, a fost arestat de organele de Securitate Regionala Craiova. (conform deciziei Departamentul Cultelor nr. 115/1958 și temeiului Mitropoliei Olteniei nr. 13972/1958) și depus ca arestat la 7 ianuarie 1959 la Penitenciarul Craiova. La Craiova a fost judecat de Tribunalul Militar Craiova „pentru uneltire” și prin hotărârea judecătorească nr. 10/1959 a fost condamnat la 10 ani închisoare și confiscarea totală a averii personale, pedeapsa urmând a fi executată în perioada 13 octombrie 1958 – 9 octombrie 1968. În „Tabel cuprinzând preoții deținuți în închisorile M.A.I. la data de 21 martie 1960 despre părintele Grigore Gâlcescu se face precizarea: „A fost arestat la 13 oct. 1958 de organele reg. M.A.I. Craiova, pentru uneltire contra ordinii sociale prin agitație dușmănoasă”.

Prin sent. 10/8/10 1959 a Trib. mil. Craiova, a fost condamnat la 10 ani închis. Cor”¹⁴, pentru „delict de uneltire contra ordinii sociale”, plus 5 ani pentru publicații interzise.

La 15 aprilie 1960 părintele Grigore Gâlcescu era cuprins într-un tabel cu preoții deținuți în locațiile M.A.I. la data de 21 mart. 1960¹⁵.

De la Penitenciarul Craiova părintele Grigore Gâlcescu a suferit și în penitenciarele Jilava (de la 7 ian. 1959), Galați (de la 12 apr. 1959), Văcărești (de la 25 iulie 1960), Galați (de la 11 oct. 1960), Botoșani (de la 25 nov. 1960). Ca urmare a aplicării decretului 176/1964 în ziua de 13 aprilie 1964¹⁶ a fost pus în libertate de la Penitenciarul Botoșani, fiind grațiat de restul pedepsei.

De la 1 septembrie 1964 părintele Grigore Gâlcescu a fost, reîncadrat la parohia Dălbocița-Mehedinți, de unde în scurt timp, la solicitarea sa, s-a transferat în Moldova la parohia Fundătura din fostul raion Adjud (de 1 noiembrie 1965)¹⁷.

A fost membru P.N.L. în perioada interbelică.

Documente:

1. Septembrie 1965. Caracterizare întocmită preotului Grigore M. Gâlcescu de împuternicitul de raioane al D.C. Grigore Zamfir.

Departamentul Cultelor, Colectivul de împuterniciți, Regiunea Oltenia, Imp. de raioane Zamfir Grigore

C A R A C T E R I Z A R E

Preotului ortodox GÂLCESCU M. GRIGORE de la parohia Dălbocița, comuna Ilovăț, raionul Tr. Severin, regiunea Oltenia.

Preotul Gâlcescu Grigore s-a născut la 15 ianuarie 1903 în comuna Logrești-Moșneni, raionul Gilort regiunea Oltenia.

A funcționat la parohia Tereujani din raionul Gilort până la 28 oct. 1958, când a fost reținut de organele puterii de Stat. Numitul a fost judecat și condamnat la 10 ani închisoare corecțională și 5 ani interdicție pentru delict de uneltire contra ordinii sociale, plus 5 ani pentru publicații interzise, rămânând să execute pedeapsa cea mai mare, adică cea de zece ani. Intrând în amnistiere a fost pus în libertate, la 13 aprilie 1964 când la propunerea Mitropoliei Olteniei Craiova a fost recunoscut de Departamentul Cultelor București, cu data de 1 sept. 1964 de a funcționa ca preot la parohia Dălbocița unde este și în prezent.

Până la reținerea acestuia după cum rezultă din materialul de la dosarul lui nu s-a scos prea mult în evidență în sprijinirea acțiunilor de interes obștesc, ocupându-se mai mult de problemele

¹³ ***, 1941, pp. 515-516.

¹⁴ Dobrinu, 2004, p. 6.

¹⁵ Dobrinu, 2004, p. 6, nr. 26.

¹⁶ Fișe matricole penale, la <http://86.125.17.36/Fise%20matricole%20penale%20-%20detinuti%20politici/G/G%2001.%20Gul%20-%20Giuroiu/Gâlcescu%20Grigore>.

¹⁷ AAR, dos. nr. 427, preot Grigore Gâlcescu; Rădulescu, 2000, p. 162; Rădulescu, 2005, pp. 138-139; Rădulescu, 2006, pp. 112-113; Rădulescu, 2013a, pp. 188-189. Preotul Mihail Gavril este considerat persecutat ca refugiat după rapturile teritoriale ale U.R.S.S. asupra României.

personale, posedând circa 12 ha teren fapt ce a făcut ca organele locale să nu aibă o părere bună despre acesta mai ales pentru faptul că numitul preot fusese cu toate partidele burgheze lucru recunoscut și de el, ca dovadă este condamnarea pe care a avut-o de 10 ani închisoare.

De la reîncadrarea sa la parohia de mai sus, a trecut mai bine de un an în care timp a căutat să-și vadă de treabă făcând eforturi pentru a se reabilita în fața organelor locale.

În ceea ce privește activitatea acestuia desfășurată pe linie socială în această perioadă de timp a răspuns la chemările ce i s-au făcut de către organele locale, îndemnând credincioșii la muncile social obștești și prin predicile ținute.

În concluzie de la încadrarea sa la parohia de mai sus nu s-a manifestat negativ, văzându-și de problemele bisericești.

Împuternicit de raioane Zamfir Grigore

Rezoluție cu cerneală: S-a transferat la cerere la parohia Stejaru din raionul Roman, reg. Bacău cu data de 1 nov. 1965.

AAC, fond D.C., dos. caracterizări 1958-1964.

Geană Constantin M. (1889-?)

S-a născut în anul 1889 în satul Bala de Jos, com. Bala-Mehedinți, a urmat seminarul, s-a căsătorit, iar în anul 1924 a fost hirotonit preot pe seama parohiei Bala de Sus. Parohia este situată la 50 km nord de Drobeta Turnu Severin. Aici a reușit să termine biserica filială din satul Lăturoasa, a fost unul din fondatorii și director al căminului cultural „George Coșbuc”, a strâns banii necesari pentru cumpărarea unui teren pentru cimitir și susținerea cantinei școlare pentru elevii săraci¹⁸.

Conform cu „Tabelul de preoții din județul Mehedinți, cu referințe asupra lor”, întocmit de P.M.R., org. jud. Mehedinți, secția cadre, părintele Constantin M. Geană de la parohia Bala de Sus era astfel caracterizat: „Afacerist, spoliator al sătenilor. Se bagă în toate locurile unde poate avea vreun câștig. În timpul secetei pentru o slujbă făcută la un mort, a luat ca plată o capră”¹⁹.

La 12 nov. 1948 figura ca suspendat definitiv de la salarizare pentru activitate antidemocratică și condamnat definitiv pentru sabotaj²⁰. În ziua de 15 aug. 1952, alături de alte sute de preoți olteni, a fost arestat de Securitate²¹.

Gheban Ion (1955 – ?)

Ion Gheban s-a născut la 25 nov. 1955 la Novaci – Gorj, părinți Pantelimon și Maria. După absolvirea claselor primare a urmat Seminarul Teologic de la Mofleni, promoția 1976 (al noulea din 52 elevi). Profesorul Constantin Negoescu arăta că are frumoase aptitudini muzicale „bun la învățătură, a avut tot timpul o comportare foarte bună. Atașat slujirii preoțești. Posedă înclinații spre lucrări practice – tâmplărie și sculptură, executând astfel de lucrări pentru școală. Promite a fi un bun slujitor al Sfântului Altar”. S-a căsătorit cu Lidia Marcu (n. 1 oct. 1955, Ilovăț, Mehedinți).

În zilele de 26 și 30 oct. 1977, Ion Gheba a fost hirotonit diacon și preot în catedrala Sf. Dumitru de mitropolitul Nestor Vornicesc.

La 9 nov. 1977 a fost numit preot la Samarinești - Mehedinți în locul părintelui Ioan Bălănescu, care se pensionase la 2 dec. 1977, dar locuia în orașul Motru, Bloc I 2, sc. 5, et. 2, ap. 12.

A fost preot la Samarinești, iar la 18 sept. 1981 a plecat peste hotare. Peste 6 zile la 24 sept. a comunicat telegrafic din Stuttgart, soacrei sale că nu mai revine în țară la fel ca și fratele său. În fapt la 8 sept. 1981 de hramul bisericii a anunțat că pleacă la București să dea examene la Institutul Teologic și va fi înlocuit de preotul Gherghe Corbescu din Ploștina – Mehedinți. Fratele său și alte persoane au fost prinse când vroiau să treacă în Iugoslavia prin Banat. El avea aprobare să treacă în Serbia de la un frate al soacrei sale care locuia în Drobeta Turn Severin. În Germania avea un

¹⁸ ***, 1941, pp. 442-443, parohia Bala de Jos, com. Bala-Mehedinți.

¹⁹ Arhiva P.M.R. Oltenia, jud. Mehedinți, secția cadre, f. 41, nr. 80.

²⁰ Caravia *et al.*, 1998, p. 183; Roske, 2003, p. 403.

²¹ Ionițoiu, 2002, p. 148.

prieten fotograf din Craiova, care fugise din țară și fusese coleg cu acesta la Seminarul de la Mofleni²².

„Pentru părăsirea parohiei, trădare de patrie și de Biserică” preotul a fost caterisit în anul 1981 – sentința nr. 8 din 19 mai 1982²³ (a fugit peste hotare și condamnat în lipsă pentru părăsirea frauduloasă a patriei).

Gheorghe Nicolae (1908-1976)

S-a născut în ziua de 1 aug. 1908 într-o casă de țărani din com. Gorgota – Dâmbovița, a urmat Școala Normală „Ion Heliade Rădulescu” din Târgoviște, Seminarul „Sf. Grigore Decapolitul” din Craiova și Facultatea de Teologie din Cernăuți (promoția 1937). Din 1930 a fost preot la parohia Stângăceaua de Sus – Mehedinți, iar din 1936 la parohia Rusăneștii de Sus – Romanați, azi Olt. La Rusăneștii de Sus era directorul căminului cultural și a lucrat la reparația bisericii filiale cu hramul „Sf. Dumitru” din satul Blaj, ctitorie a lui Costache Dima Popovici²⁴. Într-un tabel întocmit după 1945 de către județeană Romanați a P.M.R. se arată că preotul Gheorghe Nicolae din Voineasa a fost legionar „periculos” la Blaj – Romanați, iar după lucrările comisiei operative de arestare a legionarilor a fost arestat²⁵.

„De asemenea a lucrat la Administrația Patriarhală. La 17 febr. 1952 s-a angajat la Casa de ajutor reciproc a Arhiepiscopiei Craiovei. La 1 nov. 1975 s-a pensionat, iar la 12 iunie 1976 a trecut la cele veșnice și a fost înmormântat la Râmnicu Vâlcea unde se retrăsese după pensionare²⁶.

Giumanca Gheorghe I. (1911-?)

S-a născut în anul 1911 la Grozești, a urmat Seminarul Teologic „Sf. Grigore Decapolitul” din Craiova, promoția 1930, apoi facultatea de teologie. Tot în 1930 s-a căsătorit și a fost hirotonit preot pe seama parohiei natale. Parohia este situată la 72 km răsărit de Drobeta Turnu Severin și era alcătuită din satele Grozești și Cârteni. Din 1935 a început construcția bisericii parohiale din Grozești, lucrare finalizată după 1941. În anii 1934-1936 a reparat biserica filială din Cârteni cu hramul „Sf. Apostoli Petru și Pavel”.

Părintele Gheorghe I. Giumanca a avut activitate bogată în cadrul căminului cultural „Spiru Haret”²⁷.

După „Tabelul de conducătorii și propagandiștii periculoși și capabili de acte de terore, care au activat în mișcarea legionară pe teritoriul al județului Mehedinți” întocmit de Legiunea Jandarmi Mehedinți la poziția nr. 45 apare părintele Gh. Giumanca ca legionar „Membru. Luat parte la rebeliune în București”²⁸.

În „Tabelul de preoții din județul Mehedinți, cu referințe asupra lor”, întocmit de P.M.R., org. jud. Mehedinți, secția cadre, părintele Gh. I. Giumanca de la parohia Grozești era astfel caracterizat: „Fost legionar. În prezent P.S.D. Cu 8 pogoane. Face greutăți. Fraudat cooperative cu 30.000 lei”²⁹. A trecut prin mai multe închisori comuniste pentru nepredarea cotelor și internat administrativ ca fost legionar.

Opera: *Preot S. Paulian*, în rev. „Renașterea”, XVIII, nr. 9, sept., 1939, pp. 345-347.

²² AAC, dos. nr. 522, parohia Samarinești, Mehedinți.

²³ AAC – D.C., dos. 1981.

²⁴ ***, 1941, p. 650, nr. 129, parohia Rusăneștii de Sus – Romanați.

²⁵ Arhiva P.M.R., fond județeană Romanați, dos. legionari.

²⁶ Popescu, 1976, p. 487.

²⁷ ***, 1941, p. 495, nr. 87, parohia Grozești, Mehedinți.

²⁸ Arhiva P.M.R. Mehedinți, dos. legionari, f. 8, 9, 11, 26, nr. 106.

²⁹ Arhiva P.M.R. Oltenia, jud. Mehedinți, secția cadre, f. 39, nr. 39.

Glăvan Elena - Eliseia (1915-?) - monahie

S-a născut în ziua de 8 martie 1915 în com. Moțăței – Dolj, părinți Ioan și Ioana. La Moțăței a urmat patru clase elementare. Elena Glăvan a mai avut o soră Ecaterina care a întovărășit-o la Măn. Hurezi – Vâlcea. La 12 dec. 1929 a intrat în mănăstire, iar în ziua de 8 iul. 1939 a fost tunsă în monahism cu numele de Eliseia. De la 1 mart. 1940 și până la 31 ian. 1944 îndeplinește funcția de cantor la Măn. Hurezi, apoi la 1 sept. 1944 este transferată pentru întărirea vieții monahale în obștea mănăstirească în calitate de cantor la Măn. Gura Motrului-Mehedinți.

În 1951 este mutată la Măn. Tismana unde devine stareță, dar demisionează în mai 1952 și este înlocuită cu Tatiana Răduleț. De la 1 iun. 1952 până la 1 oct. 1959 a fost cântăreț la Măn. Gura Motrului – Mehedinți. În 1957 a absolvit școala monahală. La 19 apr. 1960 este obligată conform Decretului 410 să plece la Turnu Severin deși suferea de sciatică, ficat, hipertensiune, glandă tiroidă și lucra la cooperativă la secția croitorie și lucru manual³⁰. Peste scurt timp monahia Eliseia Glăvan este obligată să se stabilească în com. Bratovoiești-Dolji într-o casă părăsită și lipsită de orice ajutor material și fiind suferindă (fără hrană), a dat afară bolovanii din casă. De aici a plecat de bună voie „fără să i se pună în vedere să plece”, așa cum arăta într-un memoriu adresat mitropolitului Firmilian prin care cerea ieșirea din eparhie. În 1968 devine îngrijitoare la biserica Măn. Argeșului³¹.

Ilași Gheorghe V.(1903-?)

S-a născut în ziua de 26 sept. 1903 în satul Țiuoasa, comuna Dărăbani, ca fiu al lui Vasile și Ruxanda. Paralel cu studiile teologice a urmat și școala normală. Licențiat în teologie, în anii 1926-1927 a fost învățător suplinitor, iar de la 25 martie 1930 preot în satul mehedințean Magheru, comuna Breznița de Ocol. În 1932 a reușit să repare biserica parohială. Soția sa Eugenia Nichifor, a decedat prematur în anul 1936. Deoarece soția sa avusese o poziție materială bună, părintele Gheorghe Ilași a fost deportat în Bărăgan cu întreaga sa familie. După un timp a revenit în localitate, dar în anul 1954 a fost scos din zona de graniță și mutat la parohia Redea de Răsărit, satul Redișoara din fostul raion Caracal, azi jud. Olt. După doi ani de exil în anul 1956 a revenit la parohie. Ca orice bun gospodar a trecut la acțiuni de refacerea picturii de către profesorul Aurel Dumitru din București, iar resfințirea a avut loc în ziua de 10 nov. 1957 de protoiereul N. Popescu³².

Împuternicitul D.C. - Grigore Zamfir pentru raionul Turnu Severin la 4 dec. 1965 raporta superiorilor săi:

„Activitatea acestuia se rezumă mai mult pe linie bisericească fiind foarte evlavios, lăsând peste tot impresia că parohia nu dispune de fonduri, este „săracă”, că nu are bani etc. La conferințele de orientare discută în contradictoriu cu referentul venind cu păreri personale, fiind combătut pe loc de către colegii săi”³³.

La 1 iulie 1967 s-a pensionat.

Documente:

1. Aprilie 1958. Turnu Severin. Caracterizarea olografă a pr. Gh. Ilași de la parohia Bresnița de Ocol-Mehedinți întocmită de împ. D.C. Ilie Roibu.

Centrul de raioane Tr. Severin. Imp. Roibu Ilie

aprilie 1958

Caracterizare

Pr. Ilaș Gh. parohia Breznița Ocol. rai. Tr. Severin.

³⁰ AAC – D.C., dos. 38/1960, Istoricul Mănăstirilor din Arhiepiscopia Craiovei și fișele personale ale personalului monahal, ff. 119-120, nr. 14, Măn. Gura Motrului – Mehedinți.

³¹ AAC, dos. nr. 1170, monahi.

³² Ionescu, 1957, p. 799.

³³ AAC – D.C., dos. 39/1965.

Preotul Ilaș Gh. de la parohia Breznița Ocol, raionul Tr. Severin, a fost scos din zonă și trimis în raionul Caracal ca element dubios. În perioada actuală 1957-1958, ca și în raionul Caracal, sprijină organele locale în toate problemele.

În biserică predică pentru pace și se manifestă pentru regim, îndeamnă credincioșii să dea ascultare organelor locale și sprijină cooperativizarea agriculturii, este văzut bine de credincioși.

În măsura în care se ocupă de problemele sociale, se ocupă și de cele ale bisericii, fiind suficient de mistic.

În concluzie sprijină organele, însă cu scopul de a-și acoperi trecutul și nu uită de cele ale bisericii.

Concret nu a făcut greutăți, însă încă nu inspiră încredere. Este în atenția noastră.

Împ. ss I. Roibu

AAC., Fond D.C., Fond fișe personale 1958-1964, f. 17.

2. 1964. Caracal. Caracterizarea olografă a pr. Gh. Ilași de la parohia Redea de Răsărit întocmită de împ. D.C. Gh. Buriceanu.

Caracterizare

a Preotului Ilaș Gheorghe din parohia Redea de Răsărit, satul Redișoara unde este preot ajutor la biserica filie.

S-a născut la 26. IX. 1903 în satul Teioasa, com. Altiniș, raionul Dărăbani, regiunea Suceava, s-a căsătorit și are 1 copil care e student. Soția nu este în câmpul muncii. Nu sânt înscriși la chiaburi. Este venit în raionul Caracal în zonă în anul 1954.

Până în toamna anului 1954 soția preotului Ilaș Gh. a avut domiciliu obligatoriu.

Cu organele locale preotul Ilaș Gh. este în relații bune și le dă concursul când îl cere. A dat sprijin în diferite campanii agricole, în circumscripția electorală nr. 30 și 31 ale deputaților comunali Catrina Ion și Delcea Constantin.

În prezent la conferințele de orientare și câte odată ia cuvântul, însă numai în probleme ale vieții bisericești.

În munca pe care o desfășoară se remarcă prin faptul că mai mult se ocupă de treburi bisericești decât de cele sociale.

Împuternicit ss Gh. Buriceanu

AAC., Fond D.C., Fond fișe personale 1958-1964, f. 17v.

Inescu Constantin V. (1906-?)

S-a născut în ziua de 7 mai 1906 în comuna Malovăț-Mehedinți în casa lui Vasile și Stanca. După absolvirea cursurilor primare în localitatea natală a urmat Școala Normală din Turnu Severin, primele patru clase, iar apoi s-a înscris la Seminarul teologic superior „Sf. Grigore Decapolitul” din Craiova, pe care l-a absolvit în anul 1929. A fost licențiat în teologie al Universității din Cernăuți³⁴.

La început a fost învățător la școala primară din Colibași – Mehedinți, deoarece în Războiul pentru Întregirea Neamului muriseră mulți dascăli. În septembrie 1928 Constantin Inescu s-a transferat la școala primară din comuna natală, de unde în anul 1930 a demisionat.

Tot în același an - 1928 a fost hirotonit preot pe seama parohiei Malovățul, parohie situată la 12 km nord-vest de Drobeta-Turnu Severin. Chiar de la instalare a înființat o bibliotecă parohială și a determinat enoriașii să doneze din tot sufletul bani, îmbrăcăminte și produse agricole pentru opere creștine și caritabile. Astfel în 1940 cantina școlară hrănea 80 elevi³⁵. Din anul 1934 preda și religia în școală până în 1941 când a fost mobilizat ca preot confesor, unde efectiv a participat la campania militară de pe frontul de răsărit³⁶.

³⁴ Stănciulescu-Bârda, 2013, p. 878, nr. 8.

³⁵ ***, 1941, pp. 511-512, nr. 113, parohia Malovățul – Mehedinți.

³⁶ Stănciulescu-Bârda, 2013.

La 1 decembrie 1941 s-a transferat ca preot paroh la biserica „Sf. Gheorghe” din Turnu Severin³⁷. În 1943 Părintele Constantin Inescu a fost remarcat de conducerea Mitropoliei Olteniei pentru activitatea desfășurată pentru ajutorarea celor din spitalele de răniți din război ca preot misionar. Acesta în perioada 1943 – 1946 a fost protoierul la Protoieria IV Turnu Severin, alcătuită din 44 parohii și avea rangul onorific de iconom³⁸.

În 1951 avea o casă și 2,33 ha pământ și era considerat chiabur. Locuia în Turnu Severin pe str. General Pavel Kiselef, nr. 17³⁹.

Securitatea din Turnu Severin l-a arestat pe părintele Constantin Inescu în ziua de 6 iulie 1952 deoarece „a fost recrutat în organizația contrarevoluționară din Turnu Severin la începutul anului 1950 de către Totir Dumitru și a continuat să țină legătură cu Totir Dumitru până în luna Februarie 1952. A cunoscut de la Totir Dumitru că organizația a luat legături cu Iugoslavia, de unde așteaptă bani și instrucțiuni pentru organizație. De asemeni i s-a cerut de către Totir Dumitru, să dea 20 lei cotizație, pentru cheltuieli în legătură cu deplasarea unor membri ai organizației la București. În luna Decembrie 1951 i s-a spus de către Totir Dumitru că a reușit să recruteze în organizație pe preotul Chițimia Sterie. Inescu Constantin nu recunoaște la cercetări cele menționate mai sus, cu toate că este arătat de Totir Dumitru”⁴⁰.

Părintele Constantin Inescu a fost direct implicat în procesul intentat grupului format din Dumitru Năsărămbă, Dumitru Totir, Nicolae Trocan, pr. Nicolae Iorga, pr. Sterie Chițimia și alții. Spre exemplu referindu-se la Dumitru Totir organele de securitate arătau că acesta a recrutat în organizația din Turnu Severin pe „Inescu Constantin, preot, fost protoierul pe timpul guvernării antonesciene și chiabur, avea misiunea de a organiza în mod subversiv preoți...”⁴¹. În interogatoriul din 11 aug. 1952 luat de organele de securitate din Craiova lui Dumitru Totir acesta a declarat printre altele că „i-a spus lui Dumbrăvescu Nicolae numele acelor elemente cu care luasem legătura și care trecuseră la organizarea elementelor dușmănoase regimului actual și anume: Cațan Constantin, Preot Inescu Constantin...”⁴².

Prin sentința nr. 308 din 27 nov. 1952 a Tribunalului Teritorial București în lotul II al aceleiași organizații (16 persoane) părintele Ionescu Constantin a fost condamnat la 15 ani muncă silnică și confiscarea averii pentru „uneltire contra ordinii sociale”. Alături de el au mai fost condamnați părintele Sterie Chițimia la 4 ani temniță grea și confiscarea averii personale pentru omisiunea denunțării, Ștefan Pătruțescu la 3 ani temniță grea și confiscarea averii tot pentru „omisiunea denunțării”, la fel Nicolae Stănescu – 2 ani închisoare corecțională. Executarea pedepsei a început la Penitenciarul din Craiova⁴³.

În anii regimului comunist a fost condamnat de Tribunalul Militar Craiova la 5 ani și 6 luni de închisoare pentru uneltire contra ordinii sociale așa cum sumar și eronat arată o serie de autori⁴⁴.

Pentru calitățile sale părintele Constantin Inescu a fost contabil la Protoieria Drobeta Turnu Severin. Dovadă este și că acesta îi făcea toate lucrările părintelui Gheorghe Iorga pentru parohia Șovarna-Mehedinți, iar de multe ori dormea și mânca la acesta „deoarece fusese condamnat odată cu el”⁴⁵.

Urmărirea pr. Constantin Inescu de către Securitate a durat toată viața. Astfel într-un plan de măsuri din 9 aprilie 1965 se arată că un vechi prieten al său Gheorghe Iorga „are legături cu foștii condamnați politic Alexescu Gheorghe din Uniunea Sovietică, fost comerciant, Aștileanu Vasile,

³⁷ Vezi rev. „Renașterea”, partea oficială, nr. 2-3, febr.-mart., 1943, p. 19.

³⁸ ***, 1945, p. 93, 112.

³⁹ ACNSAS, Fond penal, dos. P 74, vol. 3, f. 74.

⁴⁰ ACNSAS, Fond penal, dos. P 74, vol. 3, f. 74.

⁴¹ ACNSAS, Fond penal, vol. 1, f. 49.

⁴² ACNSAS, Fond penal, f. 329

⁴³ ACNSAS, Fond penal, vol. 3, f. 165.

⁴⁴ Caravia *et al.*, 1998, p. 212; Ionițoiu, 2002, p. 131; Roske, 2003, p. 185, numai menționat fără alte elemente de datare.

⁴⁵ ACNSAS, fond informativ, dos. nr. 2.768/vol.1, f. 72.

vicar la Patriarhia București și Inescu Constantin din Turnu Severin, preot”. Doi ani mai târziu altă acțiune informativă individuală se arăta că preotul Gheorghe Iorga „menține legături cu elemente foste condamnate, așa cum sunt pr. Inescu Constantin și Alexescu Gheorghe, fără însă a rezulta o activitate dușmănoasă organizată, prietenia se reflectă prin aceea că se ajută reciproc în muncă, se ajută cu bani sub formă de împrumut”⁴⁶.

Ion Ilie D. (1902-1977)

S-a născut în anul 1902 în comuna mehedinteană Cioroboreni într-o familie numeroasă cu 12 frați. După absolvirea claselor primare în satul natal a urmat Seminarul Teologic „Sf. Nicolae” din Râmnicu Vâlcea, promoția 1924. În anul 1925 a fost hirotonit pe seama parohiei Jiana Mare din județul Mehedinți situată la 35 km de Turnu Severin pe șoseaua Turnu Severin-Șimian-Hinova-Scăpău-Flămânda-Jiana. Aici în anul 1936 a reparat biserica parohială cu hramul „Sf. Nicolae”⁴⁷. Pentru meritele sale în anul 1935 a primit rang onorific de sachelar din partea episcopului Vartolomeu Stănescu⁴⁸.

La îndemnul părintelui Ion D. Ilie, enoriașii au grijă de cei nevoiași pentru care au înființat un comitet, împreună cu primăria comunei acordă fondurile necesare pentru masa a 20 de elevi săraci. Pentru meritele sale a primit rangul onorific de iconom⁴⁹.

În „Tabelul de preoții din județul Mehedinți, cu referințe asupra lor”, întocmit de P.M.R., org. jud. Mehedinți, secția cadre, părintele Ion D. Ilie de la parohia Jiana Mare era astfel caracterizat: „De o lăcomie excesivă, spoliază săteni. Brătienist. Chiabur foarte înstărit la revenirea sa în comună este rezervat”⁵⁰.

Conform dispozițiilor M.A.I. referitoare la clerul considerat ostil regimului comunist de pe o rază de 25 km de la granița cu Iugoslavia, părintele Ioan D. Ilie a fost mutat obligatoriu în anii 1951-1956 la parohia doljană Gubauea situată la 42 km vest de Craiova, parohie săracă din punct de vedere material. Departate de familie și de casă părintele Ion D. Ilie a trecut prin multe lipsuri și suferințe greu de imaginat (era obligat să stea cu chirie într-o cameră lipsită de încălzire, iar o bună parte din an nu putea să-și facă completările salariale și să-și achite obligațiile față de stat și organele superioare bisericești). Cu toate acestea a reușit să finalizeze în 1953 construirea casei parohiale și să restaureze pictura bisericii parohiale cu hramul „Sf. Gheorghe” (a învelit din nou biserica cu tablă zincată a împrejmuț curtea și cimitirul cu bondoci metalici plantați în ciment și gard, a reparat o fântână). În anul 1956 a revenit la parohia Jiana Veche de unde la începutul anului 1957 s-a transferat la parohia Jiana Mare. Aici a restaurat pictura bisericii parohiale în anul 1971, a împrejmuț cu gard de beton cimitirul în anul 1972. În anul 1974 s-a îmbolnăvit grav, iar peste trei ani la 3 octombrie 1977 a trecut la cele veșnice⁵¹.

Ionașcu Petre (1888-?)

Petre Ionașcu a văzut lumina zilei în cătunul Ostrovul Corbului, com. Batoți-Mehedinți, în anul 1888. A urmat seminarul și la 1 febr. 1911 a fost numit preot în parohia Grecești, com. Bărboi-Mehedinți, parohie situată la 66 km sud-est de Drobeta-Turnu Severin. În anul 1926 a reușit să repare biserica parohială cu hramul „Sf. Împărați”, a înființat un cor bisericesc pe două voci format din elevii de școală primară încă din 1938, a construit o clopotniță și a cumpărat un clopot, a ridicat

⁴⁶ ACNSAS, fond informativ, dos. nr. 2.768/vol.1, ff. 1-2, 21.

⁴⁷ ***, 1941, p. 507, nr. 106, parohia Jiana Mare, Mehedinți.

⁴⁸ ***, 1935, p. 571.

⁴⁹ ***, 1941, p. 507, nr. 106 – parohia Jiana Mare, Mehedinți.

⁵⁰ Arhiva P.M.R. Oltenia, jud. Mehedinți, secția cadre, f. 48, nr. 195.

⁵¹ ***, Oficiale, în MO, IX, nr. 3-4, mart.-apr., 1957, p. 283; AAC, dos. nr. 466, parohia Jiana Mare – Mehedinți; Purcariu, 1977, p. 864.

un monument al eroilor, a împărțit ajutoare celor săraci. A susținut din 1936 cantina școlară împreună cu învățătorii satului și enoriașii⁵².

În „Tabelul de preoții din județul Mehedinți, cu referințe asupra lor”, întocmit de P.M.R., org. jud. Mehedinți, secția cadre, părintele Petre Ionașcu de la parohia Grecești era astfel caracterizat: „A făcut parte din toate partidele foste istorice, adept al regimului antonescian, reacționar, primejdios mișcării populare”⁵³.

În 1963 a fost arestat cinci luni, iar din 1966 revine în parohie până la 1 mai 1967 când demisionează⁵⁴.

Ionașcu Ștefan (1891-1976)

Ștefan Ionașcu s-a născut în anul 1891 în com. Devesel Mehedinți, în casa preotului Constantin Ionașcu. A absolvit seminarul teologic și a fost hirotonit preot în anul 1920 pe seama parohiei din com. natală Devesel. Parohia situată la 28 km sud de Drobeta Turnu Severin pe șoseaua Drobeta – Turnu Severin – Șimian – Hinova – Scăpău și era alcătuită din satele Devesel și Chilia. În anul 1934 a reparat biserica parohială cu hramul Sf. Nicolae, ctitorie a tatălui său, a fost președinte al căminului cultural „Regina Maria”, ajută săracii cu lemne de foc, cereale îmbrăcăminte, etc. Cu ajutorul enoriașilor a refăcut casa unui sătean, care arse⁵⁵. Membru al Băncii populare „Clerul Mehedințean” din Turnu Severin în anii 1931-1935⁵⁶.

În „Tabelul de preoții din județul Mehedinți, cu referințe asupra lor”, întocmit de P.M.R., org. jud. Mehedinți, secția cadre, părintele Șt. Ionașcu de la parohia Devesel era astfel caracterizat: „Vechiu membru brătienesc își păstrează poziția. Chiabur cu 30 ha pământ. Manifestări ostile pe față, ca și excесе față de săterni nu a arătat”⁵⁷. A fost de mai multe ori arestat mai ales în anii 1948-1952 sub pretextul neîndeplinirii unor obligații legate de neplata cotelor, întârzierea însămânțărilor ogoarelor etc.

La 13 aprilie 1976 a trecut la cele veșnice la vârsta de 85 de ani⁵⁸.

Ionescu Constantin V. (1906-?)

Constantin Ionescu s-a născut în ziua de 7 mai 1906 în com. Malovăț – Mehedinți, părinți Vasile și Stanca. A fost licențiat în teologie, și s-a căsătorit cu Natalia Popescu (au avut doi băieți). După căsătorie Constantin Ionescu a fost hirotonit în 1928 de episcopul Vartolomeu Stănescu al Râmnicului Noul Severin pe seama parohiei din comuna natală.

Parohia Malovăț se află situată la 12 km nord – est de Drobeta Turnu Severin pe șoseaua națională Turnu Severin-Târgu Jiu. După 1940 Constantin Ionescu a reparat biserica parohială „Buna Vestire” afectată de cutremur⁵⁹.

Pentru meritele sale pastorale la propunerea mitropolitului Olteniei, Nifon Criveanu în anul 1941 s-a transferat la biserica Sfântul Gheorghe din Turnu Severin. Aici a slujit cu vrednicie până în momentul arestării în anul 1952⁶⁰.

În ziua de 6 iunie 1952 părintele Constantin Ionescu a fost arestat de Securitatea din Turnu Severin de la domiciliul său din același oraș, str. Kiselev, nr. 17 (avea atunci, ca și mai înainte, numai 2,35 ha pământ). Prin sentința nr. 309/1952 a Tribunalului Militar Teritorial București părintele Constantin Ionescu a fost condamnat la 12 ani temniță grea „pentru uneltire împotriva ordinii sociale” și „activitate intensă contra clasei muncitoare”. Pedepsa urma a fi executată în

⁵² ***, 1941, p. 494, nr. 85, parohia Grecești, Mehedinți.

⁵³ Arhiva P.M.R. Oltenia, jud. Mehedinți, secția cadre, f. 38, nr. 30.

⁵⁴ AAC, dos. 93, parohia Grecești – Mehedinți.

⁵⁵ ***, 1941, p. 482, nr. 68 – parohia Devesel, Mehedinți.

⁵⁶ Ghionea, 2015, p. 397, nr. 180.

⁵⁷ Arhiva P.M.R. Oltenia, jud. Mehedinți, secția cadre, f. 37, nr. 18.

⁵⁸ Stoica, 1976, pp. 312-313.

⁵⁹ ***, 1941, pp. 511-512, nr. 113 – parohia Malovăț, Mehedinți.

⁶⁰ Caravia *et al.*, 1998, p. 214.

perioada 6 iunie 1952 – 2 iunie 1964. Acesta a trecut prin penitenciarele Târg Jiu, Craiova, minele de plumb de la Baia Sprie, Penitenciarul Gherla unde a fost transferat la 10 noiembrie 1955⁶¹.

Părintele Constantin Ionescu a fost grațiat în anul 1956 (Decretul nr. 720)⁶². După eliberarea din detenție a slujit la biserica „Maicii Domnului” din Turnu Severin, de unde din 1958 s-a transferat la biserica „Sf. Gheorghe”, tot din Turnu Severin (Temei nr. 3471/1958)⁶³. De la 1 septembrie 1982 părintele Constantin Ionescu s-a pensionat⁶⁴.

Ionescu Dumitru C. (1905-1971)*

Dumitru Ionescu s-a născut la 19 iunie 1905 în comuna Obârșia de Câmpie Mehedinți în casa țăranilor fruntaș Constantin și Marta. Marta era fata unuia din cei mai respectabili preoți din județul Mehedinți, anume Dumitru Strechescu și avea trei frați preoți: Dumitru la parohia Roșiorii de Cușmir⁶⁵, Nicolae la parohia Vrata – Mehedinți și Ioniță Strechescu la Plenița - Dolj⁶⁶. Dumitru Ionescu a rămas orfan de tată de la vârsta de 6 ani.

După absolvirea celor patru clase primare în satul natal a urmat Seminarul teologic „Sfântul Grigore Decapolitul” din Craiova și apoi Facultatea de Teologie din Cernăuți. În anul 1928 s-a căsătorit cu Melania Ionescu (24 ian.1909- 18 nov.1991) care era descendentă dintr-o familie bine situată din Cetate-Dolj, localitate apropiată de comuna natală. Melania Ionescu absolvise pensionul „Javet” din Craiova, frecventat de persoanele cu situație bună materială între care și Nicolae Titulescu. Din căsătorie au rezultat 3 fete (Eleonora, căsătorită Geormăneanu, n. 23 aug. 1929 – 1 mart. 2004; Ștefania, căsătorită Dimitriu n. 7 iun. 1932; Lidia, căsătorită Vartan, n. 1 mai 1937, toate absolvente ale Școlii tehnice sanitare din Craiova, deoarece nu li s-a permis să urmeze studii superioare). Fiica preotului - Eleonora Ionescu a urmat Școala Ortodoxă de fete din Craiova, iar la 8 dec. 1943, ca urmare a cererii tatălui său a fost scutită de o parte din taxe pentru că avea o datorie de 240.000 lei la Casa Clerului și 50.000 la Banca preoțească⁶⁷.

Ca paroh la Obârșia de Câmp din 15 ian. 1929 – inițial ca preot ajutor extrabugetar, a construit o clopotniță și a închis curtea bisericii și cimitirului cu gard⁶⁸. De asemenea a activat în cadrul căminului cultural „Regele Mihai I”, a înființat o bibliotecă parohială chiar din 1929 și un cor bisericesc format de tineretul din sat și condus de cântărețul său Nicolae Neagoe. Iar biserica parohială cu hramul „Sf. Nicolae” a fost reparată și înzestrată cu odoare noi⁶⁹.

Din punct de vedere politic a făcut parte din mișcarea legionară fiind șef de organizație. A fost arestat de mai multe ori și figura în tabelul de condamnați pentru activități legionare de pe teritoriul județului Mehedinți, fiind condamnat pentru port ilegal de armă la 2.000 lei amendă. La 29 ianuarie 1942 figura în lagărul de internați politici de la mănăstirea Tismana.

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial a fost în Basarabia și în Transnistria ca preot misionar în anii 1942-1943 cu gradul de căpitan unde a organizat împreună cu părintele Dumitru Cinciu de la biserica Mântuleasa-Craiova, ca și alți 30 de preoți, mai multe cimitire pentru eroii români căzuți pe câmpul de onoare.

⁶¹ Fișe matricole penale, la <http://86.125.17.36/Fise%20matricole%20penale%20-%20detinuti%20politici/I/I%2003.%20Ionescu%20-%20Vornicu/Ionescu%20Constantin%20Vasile>.

⁶² Roske, 2003, p. 205; Ionițoiu, 2002, p. 144.

⁶³ Vezi MO, X, nr. 5-6, mai-iun., 1958, p. 469.

⁶⁴ Caravia *et al.*, 1998, p. 215. Despre pr. Dumitru Ionescu vezi și Rădulescu, 2013b, pp. 939-955.

⁶⁵ ***, 1941, p. 539, parohia Roșiori, Mehedinți – născut 1879 la Obârșia de Câmp, licențiat teologie, doi ani medicină, un an practică farmacie, hirotonit 1907, a ridicat o biserică și o școală; pp. 173-174, nr. 30 – „paroh, pr. iconom stavrofor Ioan Străchescu, născut în 1876 în Obârșia, Mehedinți, hirotonit 1900, seminarul gr. II” și fiul său „Dumitru I. Stăchescu, născut 1900, Plenița, Dolj, hirotonit 17 Septemvrie 1925, transferat 4 Septemvrie 1926, seminarul gr. II”.

⁶⁶ ***, 1941, pp. 143-174, parohia Plenița – Dolj, născut 1876 tot la Obârșia de Câmp, hirotonit 1900, iconom stavrofor, a reconstruit biserica „Sf. Nicolae” din Plenița în anul 1913.

⁶⁷ Ivănescu, 2002, p. 250.

⁶⁸ AAC, dos. nr. 53, parohia Cetate II, Dolj.

⁶⁹ ***, 1941, pp. 518-519 – parohia Obârșia de Câmp, Mehedinți.

În „Tabelul nominal de condamnații pentru activitate legionară, domiciliați pe teritoriul rural al județului Mehedinți” întocmit de Legiunea jandarmi Mehedinți la poziția nr. 33 apare părintele Dumitru Ionescu de la Obârșia de Câmp, ca „șef de organizație”⁷⁰. Conform ordinului nr. 2.253/1943 al Inspectoratului jandarmi Craiova pe tabelul cu legionarii capabili de acte de violență și teroare la poziția nr. 1 este și părintele Dumitru Ionescu din Obârșia de Câmp ca „șef de garnizoană” și la „29.12.942 internat în lagărul M-rea Tismana, 28.I.948. Eliberat”⁷¹.

Fiind considerat periculos pentru regimul comunist părintele Dumitru Ionescu a fost dislocat din parohia Obârșia de Câmp și transferat de la 1 sept. 1951 la parohia Ghidici – Dolj, apoi de la 1 oct. același an la parohia Vârvor-Dolj. La expirarea celor 5 ani de interdicție părintele Dumitru C. Ionescu s-a transferat la parohia Cetate I – Dolj de la 1 aug. 1956⁷². Localitatea Cetate era cunoscută prin numărul mare de comuniști cu stagiu în ilegalitate, precum: Constantin Agiu (membru CC al P.M.R), Ion Bica, Tudor Gănescu (devenit din simplu muncitor tinichigiu, director al minelor de aur de la Brad) și mai ales Gheorghe Vasilichi (fost muncitor petrolist - cazangiu și conducător al grevelor de pe Valea Prahovei din 1933, ministru al învățământului în 1948, când au fost scoase icoanele și alte însemne creștine din școli și din locurile publice).

La 19 iunie 1959 a fost arestat de organele de Securitate Craiova de la domiciliul său din comuna Cetate fiind acuzat de „crimă de uneltire contra ordinii sociale prin agitație”. Arestarea s-a produs în condiții dramatice. Securității au răvășit biblioteca, au distrus o parte din mobilier și l-au maltrat pe părintele Dumitru Ionescu, care s-a opus arestării, în fața mamei, sale Marta, care s-a îmbolnăvit psihic. Soția sa, Melania, care în momentul arestării se găsea la Craiova, când s-a întors la Cetate a găsit casa plină de sânge și vecinii din jur înspăimântați. Publicațiile interzise găsite cu prilejul perchezității au fost broșurile intitulate „Pe căile Domnului”, „Ce înseamnă socialismul în România”, „Liberarea Basarabiei” și „Ostașii evrei decorați”.

Organele de Securitate i-au înscenat un proces politic, care a fost judecat la Tribunalul Militar Craiova. În timpul desfășurării procesului, a fost acuzat că a insultat Uniunea Sovietică, că la Cetate nu s-a făcut colectivizarea din cauza sa, că i-a îndemnat în biserică pe enoriași să nu se treacă în colectiv. Ca să reiese impresia unui complot, odată cu părintele Dumitru Ionescu au fost închiși și trimiși în judecată în același proces Nicolae Stoichiță, Zară Angheluță, Gheorghe Vărzaru, „chiaburi” din Obârșia de Câmp. Conform sentinței nr. 164/1960 din 28 martie 1960 a Tribunalului Militar Craiova părintele Dumitru C. Ionescu a fost condamnat la 10 ani muncă silnică și 7 ani degradare civică, 6 ani închisoare corecțională, „pentru delictul de deținere de publicații interzise, precum și confiscarea averii personale”. Recursul făcut la Tribunal Regional al Regiunii a II-a Militară prin decizia nr. 888 din 26 mai 1960 este respins. Mai târziu, după 1989 familia a făcut recurs în anulare și la 6 noiembrie 1995 a fost declarat nevinovat de Tribunalul Suprem împreună cu cei condamnați cu părintele: Vărzaru Gheorghe (n. 1907, absolvent școală profesională de agricultură), Zara Nicolae (n. 1909 – Obârșia de Câmp, 4 clase, condamnat 8 ani muncă silnică și 5 ani degradare civică) „pentru uneltire contra ordinii sociale prin agitație”. Părintelui Dumitru Ionescu și lui Nicolae Stoichiță li s-a confiscat și averea personală⁷³. Cităm din hotărârea de condamnare: „S-a reținut că inculpaților Ionescu Dumitru, Stoichiță Nicolae, Vărzaru Gheorghe și Zară Anghel au comentat dușmănos evenimentele interne și internaționale și au preconizat înlăturarea regimului politic prin război sau alegeri libere și venirea la putere a legionarilor, situație în care, ei vor prelua funcțiile ce le-au avut din administrația de stat.

De asemenea s-a reținut că inculpatul Ionescu Dumitru, le-a recomandat celorlalți inculpați să țină în permanență legătura cu el pentru a-l informa în legătură cu evenimentele interne și internaționale.

⁷⁰ Arhiva P.M.R., Mehedinți, secția cadre, f. 101, f. 25, nr. 32.

⁷¹ Arhiva P.M.R., Mehedinți, dos. legionari, f. 8, 9.

⁷² Vezi MO, VIII, nr. 10-12, oct.-dec., 1956, p. 774, nr. 46.

⁷³ Dobrinu, 2004, p. 57, nr. 469 și p. 100, nr. 141.

În sfârșit inculpații Ionescu Dumitru și Stoichiță Nicolae au deținut la domiciliul lor publicații interzise, iar inculpații Vârzaru Gheorghe și Zână Anghel au făcut aprecieri negative cu privire la transformarea socialistă a agriculturii îndemnând mai multe persoane să nu se înscrie în gospodăria agricolă colectivă⁷⁴.

Una dintre fiicele sale, Lidia a fost dată afară din liceu și a fost obligată să absolve restul claselor de liceu mai târziu, la fără frecvență.

După ce a trecut prin mai multe penitenciare și lagăre de muncă printre care se numără cele de la Craiova, Periprava, Oradea și Aiud, părintele Dumitru Ionescu a fost grațiat de restul pedepsei conform decretului 411/1964 și a reușit să revină de la 1 septembrie 1964 la parohia Cetate II la biserica cu hramul „Sf. Împărați Constantin și Elena” unde a slujit alături de un alt preot fost deținut politic Gheorghe Chiriloiu care în 1965 l-a ajutat să restaureze clopotul care fusese stricat⁷⁵. Și în 1970 la 1 iulie era tot slujitor la această parohie⁷⁶.

Foarte bolnav din cauza bățăilor suferite în timpul anchetelor și a detenției - avea ficatul distrus și s-a îmbolnăvit de ciroză – părintele Dumitru Ionescu a fost obligat să se pensioneze și să se mute la Craiova la fiica sa.

La 4 iulie 1971 a trecut la cele veșnice și a fost înmormântat la cimitirul Sineasca din Craiova. Cu prilejul înhumării părintele Dumitru Cinciu de la biserica Mântuleasa colegul său de seminar și suferință a ținut un emoționant discurs cu sensuri profunde a celui care a avut o viață atât de zbuciumată și plină de încercări⁷⁷.

Documente:

1. Post 26 mai 1960. Extras sentința nr. 164/1960 privind condamnarea pr. Dumitru Ionescu.

TRIBUNALUL MILITAR CRAIOVA, Dos nr. 152/1960

S E N T I N Ţ A nr. 164 (extras)

Ședința publică din 28 martie 1960

Tribunalul Militar Craiova, s-a întrunit în ședința publică, cu respectarea dispozițiilor legale în scopul de a se pronunța asupra dezbaterilor urmate în cauză în ședința din 18 martie 1960 și apoi în ședința din 25 martie 1960, dezbateri care s-au consemnat în încheierile aflate în dosar și care fac parte integrantă din prezenta sentință, în cauza privitoare pe:

1. – Civ. IONESCU DUMITRU, născut la 19 august 1905 în com. Obârșia de Câmp, raionul Cujmir, regiunea Craiova, fiul lui Constantin și Marta, domiciliat în com. Cetate, raionul Cujmir, regiunea Craiova, de profesie preot, licențiat în teologie, căsătorit având trei copii și o casă de locuit, în trecut a posedat 10 ha teren pe care le-a cedat S.M.T. Obârșia în anul 1951, condamnat declară că nu a mai fost, aparține C.M. al raionului Cușmir: (...)

Pentru aceste motive, tribunalul în unire cu concluziunile Procurorului Militar cu unanimitate de voturi declară culpabil pe: IONESCU DUMITRU, (...) pentru crimă de uneltire contra ordinii sociale p.p de art. 209 pct. 2 lit. a, al penultim de sub lit. b C.P.

Având în vedere că nu există circumstanțe atenuante în favoarea inculpaților Ionescu Dumitru, (...)

În consecință:

TRIBUNALUL ÎN NUMELE POPORULUI HOTĂRĂȘTE:

Cu unanimitate de voturi, făcând aplicațiune art. 292 C.J.M. schimbă calificarea din crimă de uneltire contra ordinii sociale p.p. de art. 209 pct. 1, al. 1, C.P., în crimă de uneltire contra ordinii sociale, prin agitație, p.p. de art. 209 pct 2 lit. a, al. penultim de sub. lit. b. C.P. și condamnă pe: civ. IONESCU DUMITRU la 10 (zece) ani muncă silnică și la 7 (șapte) ani degradare civică (...).

⁷⁴ Document legalizat aflat în arhiva familiei pr. Dumitru Ionescu.

⁷⁵ AAC, dos. nr. 53, parohia Cetate II, Dolj, nenumărotat.

⁷⁶ AAC – D.C., dos. an 1970, nenumărotat.

⁷⁷ Arhiva fiicei pr. Dumitru Ionescu – Craiova; Rădulescu, 2013b, pp. 944-952; Rădulescu, 2000, p. 164, nr. 107.

Conform art. 325 al. 3 lit. c C.P., mai condamnă pe IONESCU DUMITRU la 6 (șase) închisoare corecțională, pentru delictul de deținere de publicații interzise.

Conform art. 101 C.P. condamnatul IONESCU DUMITRU va executa cea mai mare.

Conf. art. 25 pct. 6 C.P. se confiscă în întregime averea personală a condamnaților Ionescu Dumitru, (...).

Îl obligă să plătească statului 500 lei cheltuieli de judecată conform art. 304 al. 1 C.J.M.

Se socotește detențiunea preventivă de la 20 iunie 1959 pentru Ionescu Dumitru.

Tribunalul, reintrând apoi în ședință publică. Președintele a dat citire dispozitivului de mai sus.

Cu drept de recurs în termen de 10 zile de la data pronunțării ședinței.

Data și citită în ședință publică astăzi 28 martie 1960.

Urmează semnăturile

Tribunalul militar al Regiunii a II-a Militară, prin decizia nr. 888 din 26 mai 1960, respinge recursul declarat de Ionescu Dumitru împotriva sentinței nr. 164 a Tribunalului Militar Craiova, ca fiind neîntemeiat și-l obligă să plătească 50 lei cheltuieli de judecată.

Arhiva personală Lidia Vartan (n. Ionescu), Craiova.

Ediție: Ana-Maria Rădulescu, *Clerici ortodocși și mehedințeni în temnițele comuniste: Ștefan Cosma, Dumitru Ionescu și Constantin Pătuleanu*, în „Mehedinți, istorie, cultură și spiritualitate”, nr. 3, Editura „Mitropolia Olteniei”, Editura „Didahia”, Severin, Drobeta Turnu Severin, 2013, pp. 947-948.

2. 28 oct. 1963 – Formațiunea 0622 Aiud. Carte poștală adresată de pr. deținut politic Ionescu C. Dumitru soției sale Melania D. Ionescu la Cetate- Dolj.

Dragii mei,

Eu sunt sănătos. Să n'aveți nici o grije de mine. Am lăsat pe mama bolnavă. Aveți grije de ea cu toți, și cu surorile mele! Mie dor de voi toți și mai ales de Mihalela, Cristian și Dan nepoți. Dan să fie cuminte să asculte de mamă-sa și numai de Gică. Lidia dacă nu s'a căsătorit să nu mă aștepte: să se căsătorească. Viața trebuie să-și urmeze cursul. Avem dreptul la un pachet cu alimente neto 5 kg. Dacă puteți, trimiteți și fără pâine. În afară de aceasta trimiteți: 1 perie de dinți, 2-3 tuburi de pastă, 2-3 săpunuri pentru față, 3 batiste, 3 perechi ciorapi de lână, o flanelă și pantaloni de piele și numai mânecile de lână de la pulovăr. Mai trimiteți și o pereche de ochelari plus 3 și 3- 400 țigări Mărășești.

Vă îmbrățișază și vă dorește mult. „Mișu.

28 oct. 1963 – Aiud

Arhiva personală Lidia Vartan (n. Ionescu), Craiova.

Ediție: Ana-Maria Rădulescu, *Clerici ortodocși și mehedințeni în temnițele comuniste: Ștefan Cosma, Dumitru Ionescu și Constantin Pătuleanu*, în „Mehedinți, istorie, cultură și spiritualitate”, nr. 3, Editura „Mitropolia Olteniei”, Editura „Didahia”, Severin, Drobeta Turnu Severin, 2013, pp. 948.

3. 16 noiembrie 1995 Buc. Decizia nr. 2805 a Curții supreme de justiție- secția penală de anulare a sentinței de condamnare a pr. Dumitru Ionescu.

R O M Â N I A

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE – SECȚIA PENALĂ –

Decizia NR, 2805

Ședința publică de la 16 noiembrie 1995

Președinte: Sorin Moiescu	- judecător
Bela Byörgy	- judecător
Gheorghe Toader	- judecător
Dragoș Bărcănescu	- judecător
Miltiade Riba	- magistrat asistent șef

S-a luat în examinare recursul în anulare declarat de procurorul general împotriva sentinței penale nr. 164 din 28 martie 1960 a Tribunalului Militar Craiova și deciziei penale nr. 888 din 26 mai 1960 a Tribunalului Militar al Regiunii a II-a Militară, privind pe inculpații Ionescu Dumitru, Stoichiță Nicolae, Vărzaru Gheorghe și Zara Anghel.

Pentru inculpații lipsă a răspuns Bărbulescu Cecilia apărător desemnat din oficiu:

Procedura de citare îndeplinită.

Procurorul a susținut recursul în anulare solicitând achitarea inculpaților și înlăturarea consecințelor condamnării.

Apărătorul prezent s-a declarat de acord cu recursul în anulare.

CURTEA,

Asupra recursului în anulare de față.

În baza lucrărilor din dosar, constatăm următoarele:

Prin sentința penală nr. 164 din 28 martie 1960 a Tribunalului Militar din Craiova, inculpații arătați mai jos au fost condamnați la următoarele pedepse.

- Ionescu Dumitru, fiul lui Constantin și Maria născut la 19 august 1905, în com. Obârșia de Câmpie, jud. Mehedinți, pregătire Facultatea de teologie, preot, fără antecedente.

- Stochiță Nicolae, fiul lui Dumitru și Elena, născut la,5 clase primare, agricultor, fără antecedente penale, la câte 10 ani muncă silnică și 7 ani degradare civică, pentru crimă de uneltire contra ordinii sociale, prin agitație prevăzută de art. 209 pct. 2 lit. a, b și alin. penultim din Codul penal anterior, prin schimbarea încadrării juridice din art. 209 pct. 1 din Codul penal, anterior și la 6 ani închisoare corecțională pentru delictul de deținere de publicații interzise prevăzută de art. 325 alin. 3 Cod penal anterior.

- Vărzaru Gheorghe, fiul lui Constantin și Elisabeta, născut la 4 martie 1907, în com. Obârșia de Câmpie, jud. Mehedinți, absolvent al Școlii profesionale de agricultură, fără antecedente penale și

- Zara Anghel, fiul lui Gheorghe și Ioana, născut la 32 octombrie 1905 în com. Obârșia de Câmpie, fără antecedente penale, la 8 ani muncă silnică și 5 ani degradare civică, pentru crimă de uneltire contra ordinii sociale, prin agitație prevăzută de art. 209 pct. 2 lit. a și b alin. penultim din Codul penal, anterior, prin schimbarea încadrării juridice din art. 209 pct. 1 din Codul penal.

În baza art. 101 din Codul penal anterior s-a dispus ca inculpații Ionescu Dumitru și Stoichiță Nicolae, să execute pedepsele cele mai grele de câte 10 ani muncă silnică și 7 ani degradare civică.

Conform art. 25 pct. 6 din același Cod penal s-a dispus confiscarea totală a averii inculpaților.

S-a reținut că inculpații Ionescu Dumitru, Stochiță Nicolae, Vărzaru Gheorghe și Zara Anghel au comentat dușmănos evenimentele interne și internaționale și au preconizat înlăturarea regimului politic prin război sau alegeri libere și venirea la putere a legionarilor, situație în care, ei vor prelua funcțiile ce le-au avut în administrație de stat.

De asemenea, s-a reținut ca inculpatul Ionescu Dumitru, le-a recomandat celorlalți inculpați să țină în permanență legătura cu el, pentru a-l informa în legătură cu evenimentele interne și internaționale.

În sfârșit inculpații Ionescu Dumitru și Stoichiță Nicolae au deținut la domiciliul lor publicații interzise, iar inculpații Vărzaru Gheorghe și Zara Anghel au făcut aprecieri negative cu privire la transformarea socialistă a agriculturii îndemnând mai multe persoane să nu se înscrie în gospodăria agricolă colectivă.

Tribunalul Militar al Regiunii a II-a Militară, prin decizia penală nr. 888 din 26 mai 1960, a respins recursurile declarate de inculpați.

Împotriva acestor hotărâri, procurorul general a declarat recurs în anulare în baza art. 409 și 410 alin. 1 partea I pct. 2 Cod procedură penală solicitând casarea acestor hotărâri și achitarea inculpaților întrucât din probele administrate în dosar rezultă că activitățile desfășurate de inculpați,

nu întrunesc condițiile cerute de lege pentru existența infracțiunii prevăzute de art. 209 Cod Penal anterior.

Recursul în anulare este întemeiat.

Potrivit art. 209 pct. 2 lit. a și b Cod penal anterior constituie infracțiunea de uneltire contra ordinii sociale faptul de a face propagandă, agitație sau de a întreprinde orice alte acțiuni pentru schimbarea ordinii sociale existente în stat, ori a formei de guvernământ, sau din care ar rezulta un pericol pentru securitatea statului, precum și faptul de a ajuta în orice mod vreo organizație sau asociație din cele arătate la pct. 1 ori de a face propagandă sau întreprinde acțiuni în favoarea acestora ori a membrilor lor.

Totodată, conform art. 209 pct. 2 alin. penultim din același cod, în cazul în care faptele prevăzute de lit. a și b prezintă un caracter deosebit de grav, pedeapsa este munca silnică de la 5 la 25 ani și degradare civică de la 5 la 10 ani.

Deci realizarea laturii obiective a infracțiunii de uneltire contra ordinii sociale, în varianta reținută în cauză, a celui care face propagandă sau agitație pentru schimbarea ordinii sociale existente în stat, acțiuni care ar fi putut avea urmări deosebit de grave, era condiționată la stabilirea, pe bază de probe, a unor activități de divizare și răspândire în mase a unor idei și concepții care prin conținutul lor concret, să fie apte să mobilizeze să incite sau să îndemne la schimbarea ordinii sociale existente în stat, a formei de guvernământ sau să determine o stare gravă de pericol pentru securitatea statului.

Or, din probele dosarului rezultă că activitățile desfășurate de inculpați nu întrunesc, condițiile menționate și nu erau apte să producă asemenea urmări.

Astfel, instanțele au pronunțat condamnarea inculpaților, doar pe baza declarațiilor lor și ale martorilor Iordache Constantin, Stăncioiu Constantin, Amza Gheorghe, Cocona Ion, Moangă Constantin, Boroga Ion, Mladin Dumitru și Tarăleasca Ion, care sunt reproduse în sinteză în cuprinsul sentinței.

Din analiza acestor declarații, rezultă că ele nu atestă decât unele opinii proprii și nemulțumiri cu privire la realizările perioadei respective.

Astfel, inculpații s-au referit, în declarațiile lor, la activitățile din trecut și la unele nemulțumiri ce le-au fost provocate de regimul politic, iar martorii au arătat că inculpații Vărzaru Gheorghe și Zară Aurel s-au opus la înființarea gospodăriei agricole colective.

Numai în acest sens, trebuiau interpretate de către instanțe comentariile făcute de inculpați cu privire la evenimentele politice interne și internaționale, precum și cele referitoare la elogierea regimului burghez.

Totodată, din probele dosarului nu rezultă nici împrejurarea că inculpații ar fi militat în favoarea unor organizații sau societăți subversive ce ar fi avut drept scop schimbarea regimului politic.

Inculpații Ionescu Dumitru și Stochiță Nicolae au fost condamnați și pentru delictul de deținere de publicații interzise, deși faptele acestora nu întrunesc elementele constitutive ale acestei infracțiuni.

S-a reținut că acești inculpați au păstrat la domiciliul lor, în scopul de a răspândi, mai multe lucrări, printre care și broșurile „Pe căile Domnului”, „Ce înseamnă socialismul în România”, „Libertatea Basarabiei” și „Ostașii evrei decorati”.

Aceste lucrări – unele dintre ele având doar caracter religios, prin răspândirea lor, nu puteau să determine comiterea unor fapte penale ori să pericliteze securitatea statului și, deci, nu erau apte să producă vreuna din urmările prevăzute de textul incriminator.

Față de această constatare, recursul în anulare urmează a fi admis și, în urma casării hotărârilor atacate, inculpații, în baza art. 11 pct. 2 lit. a și art. 10 lit. d Cod procedură penală, vor fi achitați pentru infracțiunile reținute în sarcina lor.

Pedeapsa complementară a confiscării totale a averii inculpaților urmează a fi înlăturată.

Onorariul de avocat pentru apărătorul desemnat din oficiu, în sumă de 60.000 lei, va fi suportat din fondul Ministerului Justiției.

PENTRU ACESTE MOTIVE ÎN NUMELE LEGII D E C I D E

Admite recursul în anulare declarat împotriva sentinței penale nr. 164 din 28 martie 1960 a Tribunalului Militar Craiova și deciziei nr. 888 din 26 mai 1960 a Tribunalului Militar la Regiunii a II-a Militare, privind inculpații Ionescu Dumitru, Stoichiță Nicolae, Vârzaru Gheorghe și Zară Anghel.

Casează hotărârile atacate și în baza art. 11 pct. 2 lit. a și art. 10 lit. d Cod procedură penală achită pe inculpații Ionescu Dumitru și Stoichiță Nicolae pentru crima de uneltire contra ordinii sociale prevăzută de art. 209 pct. 2 lit. a, b și alin. penultim din Codul penal anterior și pentru delictul de deținere de publicații interzise prevăzut de art. 325 alin. 3 din Codul penal anterior; și pe inculpații Vârzaru Gheorghe și Zară Anghel pentru crima de uneltire contra ordinii sociale prevăzută de art. 209 pct. 2 lit. a și b alin. penultim din Codul penal anterior.

Înlătură pedeapsa complimentară a confiscării totale a averii inculpaților.

Onorariul apărătorului desemnat din oficiu, în sumă de 60.000 lei, va fi suportat din fondul Ministrului Justiției.

Pronunțată, în ședință publică, azi 16 noiembrie 1995.

JUDECĂTOR,

S. Moiescu

JUDECĂTOR,

B. György

JUDECĂTOR,

Gh. Toader

MAGISTRAT ASISTENT ȘEF, M. Riba.

Arhiva personală Lidia Vartan (n. Ionescu), Craiova.

Ediție: Ana-Maria Rădulescu, *Clerici ortodocși și mehedințeni în temnițele comuniste: Ștefan Cosma, Dumitru Ionescu și Constantin Pătuleanu*, în „Mehedinți, istorie, cultură și spiritualitate”, nr. 3, Editura „Mitropolia Olteniei”, Editura „Didahia”, Severin, Drobeta Turnu Severin, 2013, pp. 948-952.

Ionescu Ion I. (1913-?)

S-a născut la 20 ianuarie 1913 în comuna romanațeană Amărăștii de Jos, astăzi județul Dolj.

După absolvirea Seminarului Teologic „Sf. Nicolae” din Râmnicu Vâlcea a urmat cursurile Facultății de Teologie din București și un an de studii la Universitatea Catolică din Strasbourg. În ziua de Sf. Apostol Petru și Pavel a anului 1936 a fost hirotonit preot pe seama parohiei Amărăștii de Jos - Dolj ca preot ajutor⁷⁸. Timp de patru ani a fost președinte al cercului de studii bisericești.

În anii celui de al Doilea Război Mondial a fost preot misionar în Transnistria⁷⁹.

Într-un tabel întocmit după 1945 de către județeană Romanați a P.M.R. pentru plasa Dioști se arată că preotul Ion Ionescu, cu domiciliul în com. Amărăștii de Jos a fost legionar⁸⁰.

Din anul 1949 a fost protopop de Caracal. În anul 1958 a fost începută restaurarea picturii bisericii „Sf. Voievozi” (construită între anii 1913-1922), fapt pentru care, la propunerea mitropolitului Firmilian, primește înaltul rang de iconom stavrofor chiar în ziua sfințirii (16 noiembrie 1958).

La scurt timp în ziua de 30 iunie 1959 este arestat de organele de securitate (conform ordinului Mitropoliei Olteniei nr. 2420/1959, decizia Departamentului Cultelor nr. 80/1959, Temei nr. 9916/1959), fiind pus în libertate în vara anului 1963. După numeroase solicitări adresate organelor eparhiale și Departamentului Cultelor, cu aprobarea acelorora, la 1 octombrie 1963 este reîncadrat ca preot paroh pe seama parohiei mehedințene Bobaița. După alte demersuri asociate cu certificatele medicale care atestau starea precară de sănătate este reîncadrat în parohia Stăvaru din fostul raion Caracal al județului Olt de la 1 aprilie 1964. Aici părintele Ion I. Ionescu a reparat

⁷⁸ ***, 1941, pp. 580-581, nr. 1, parohia Amărăștii de Jos I – Romanați.

⁷⁹ ***, 1942, p. 121.

⁸⁰ Arhiva P.M.R., fond județeană Romanați, dos. legionari.

clopotul spart, acoperișul bisericii, a sădit pomi, a făcut alei de beton, iar în anul 1971 a construit o casă parohială.

De la 1 ianuarie 1971 cu ajutorul mitropolitului Firmilian reușește să revină la parohia de baștină Amărăștii de Jos 1 - Dolj⁸¹.

Ionescu Nicolae 1912-?)

S-a născut în anul 1912 în com. Godeanu – Mehedinți, a fost licențiat în teologie, iar din 1940 s-a transferat la parohia Balotești-Mehedinți situată la 14 km nord de Drobeta Turnu Severin⁸².

În tabelul nominal nr. 1 de legionari de pe raza secției jandarmi Malovăț întocmit de Legiunea Jandarmi Mehedinți apare ca șef de cuib pr. Ionescu Nicolae⁸³, dar și în tabelul întocmit de activiștii de partid pentru jud. Mehedinți, în 1948, pe baza datelor formulate de jandarmerie la parohia Balotești figurează și părintele Nicolae Ionescu cu următoarea referință: „Fost șef de cuib în mișcarea legionară, apoi activist P.N.Ț. Dușman al democrației”⁸⁴.

Iorga Gheorghe D. (1904-1991)

Viitorul preot Gheorghe Iorga s-a născut în ziua de 2 octombrie 1904 în satul Rățez, comuna Câlcești, Gorj. Părinții săi Dumitru și Dochia Iorga erau cu oarecare stare materială, care i-a permis fiului lor ca după absolvirea claselor primare în satul natal să urmeze Gimnaziul „Tudor Vladimirescu” din Târgu Jiu și apoi Seminarul Teologic „Sf. Grigore Decapolitul” din Craiova și Seminarul Central din București.

În anul 1931 când absolvă seminarul, se căsătorește cu învățătoarea Maria Nicolicioiu (au înfiat o fată), care avea o zestre modestă – 1,90 ha. Gheorghe Iorga este hirotonisit preot de către episcopul Râmnicului Noul Severin Vartolomeu Stănescu, la 20 iulie 1931 ca preot ajutător pe seama parohiei Ohaba⁸⁵, devenită mai târziu Șovarna de Jos prin contopirea acesteia cu parohia Șovarna de Jos. Parohia Șovarna de Jos se afla al 40 km nord de Turnu Severin pe linia Turnu Severin, Colibași, Crăgusești, Șovarna. Biserica parohială are hramul „Sf. Nicolae” și a fost construită din cărămidă în anul 1891. La momentul instalării părintelui Gh. D. Iorga parohia Ohaba era parte componentă a comunei Șovarna și era alcătuită din satele Ohaba, Răpești și Peșteana. Parohia avea o biserică parohială și două biserici filiale și anume: biserica parohială cu hramul „Sfinții Voievozi” din zid și bisericile filiale din lemn, ambele cu hramul „Intrarea în Biserică a Maicii Domnului”, situate în satele Răpești și Peșteana. Părintele Gheorghe Iorga, împreună cu învățătorii din cele trei localități în anul 1938 a reușit să întemeieze căminul cultural „Patriarhul Miron”, dânsul fiind și președintele acestuia. Ca preot paroh, prin comportarea sa ireproșabilă, prin proverbiala sa modestie (era priceput aproape la orice meserie, fiind unul din cei mai cunoscuți zidari din zonă). Părintele Gheorghe Iorga a determinat implicarea unor personalități născute în această localitate să ajute comunitatea material și moral. Exemplul edificator este dat de generalul Iancu Trăilescu și colonelul Ioan Totirescu, care au donat sume importante din averea proprie pentru repararea bisericii și pentru alte obiective de interes general. Pentru acoperirea bisericii și procurarea de odăjdii și alte obiecte de cult părintele Gh. Iorga a strâns de la enoriași suma de 66.700 lei, foarte importantă pentru acele timpuri în condițiile în care locuitorii erau săraci. El s-a implicat direct în cinstirea eroilor satului, morți pentru patrie. Pentru aceasta a strâns sume de bani și a determinat pe dr. State Drăgănescu să doneze 5000 lei pentru o placă comemorativă (de marmură). În anul 1939 a înființat o cantină școlară care întreținea 40-50 de elevi săraci⁸⁶. Ceva mai

⁸¹ AAC, dos. nr. 555, parohia Amărăștii de Jos I – Dolj, Fond D.C., dos. nr. 67/1966-1970, vol. 2; AAC, dos. nr. 4281, pr. Ion Ionescu; Rădulescu, 2004, pp. 164-165; Rădulescu, 2006, pp. 131-132; Rădulescu, 2013a, pp. 205-206.

⁸² ***, 1941, pp. 443-444, nr. 7, parohia Balotești, Mehedinți.

⁸³ Arhiva P.M.R. Mehedinți, dos. legionari 1945-1946, secția jandarmi Malovăț, f. 23, f. 25, nr. 37.

⁸⁴ Arhiva P.M.R. Oltenia, jud. Mehedinți, dos. 1, tabele cu diverse persoane, f. 50, nr. 222, f. 88, nr. 214.

⁸⁵ Vezi rev. „Renașterea”, X, nr. 9, sept., 1931, p. 341.

⁸⁶ ***, 1941, pp. 519-520.

târziu în anii 1938 se înscrie la Facultatea de teologie din Cernăuți pe care o absolvă patru ani mai târziu. A avut un copil decedat timpuriu, mai târziu a înfiat o fată. În anul 1977 s-a pensionat⁸⁷.

Alături de părintele Gh. D. Iorga la parohia Șovarna de Sus (com. Șovarna) alcătuită din satele Ciuciuleți - Runc și Studina, din 18 septembrie 1925 slujea părintele Ion Stroescu care și el a fost arestat la 18 iulie 1952, eliberat la 23 iunie 1953 și rearestat la 1 august 1953, eliberat la 1 mai 1954, rearestat la 4 iulie 1959 și eliberat în septembrie 1963⁸⁸. Acesta la 1 octombrie 1963 n-a mai putut să revină în comuna natală fiind încadrat la parohia Comănești, comuna Crainic, situată la 46 km nord-vest de Turnu Severin⁸⁹. Din arhivele păstrate la CNSAS rezultă că nemulțumirea acestuia pentru numirea sa a generat o ostilitate față de părintele și colegul său de altar Gheorghe Iorga întâlnită într-o serie de note informative denigratoare față de acesta. Este o probă în plus a felului în care Securitatea specula anumite slăbiciuni umane și genera stări de ostilitate între colegi sau chiar prieteni apropiați cu reverberații până în prezent.

În perioada interbelică a fost membru al Partidului Național Țărănesc, iar după instalarea regimului totalitar comunist era etichetat de către organele de represiune „element fanatic în domeniul religiei, fricos, are atitudini antidemocratice, este simpatizat din populația din comuna respectivă, este capabil de orice acțiune dușmănoasă regimului democratic, caută să se manifeste sub masca religiei”⁹⁰. Ca în întreaga sa viață, părintele Gheorghe Iorga a fost un luptător neînfricat împotriva dictaturii comuniste și s-a exprimat deschis în predicile sale, dar și în alte împrejurări, cum a fost cuvântarea rostită cu ocazia decesului prematur al colegului său, părintele Ioan Moșteoru din Șovarna de Jos, în anul 1950. Părintele Ion Moșteoru figura într-un „Tabel de preoții din județul Mehedinți, cu referințe asupra lor” întocmit de Partidul Muncitoresc Român, Organizația jud. Mehedinți. Secția Cadre la nr. 81 cu următoarea precizare: „chiabur, exploatare al țărănimii. Greutăți fățișe nu face”⁹¹.

Viața părintelui Gheorghe Iorga s-a schimbat o dată cu debutul luptei anticomuniste a lui Nicolae Trocan, fost ofițer în armata română (născut la 14 martie 1923 în Zegujani – Mehedinți), în martie 1949. El făcea parte din organizația anticomunistă intitulată Mișcarea Română de Rezistență, care urma să instruiască grupurile de șoc datorită pregătirii sale militare (fusesse locotenent de aviație la Flotila I Aerostație). În contumacie Nicolae Trocan a fost condamnat la moarte pentru împușcarea maiorului Gheorghe Voicu. Aria de acțiune a acestuia a cuprins mai multe localități din Gorj și Mehedinți dintre care amintim comunele: Peșteana, Dâlbocița, Ilovăț, Zegujani, Ohaba, Câmpu Mare, Noaptea, Șovarna, Glogova, Rătezu, Valea Mânăstirii, Cătunele, Ploștina, Valea Perilor. Nicolae Trocan se bucura de o popularitate deosebită și o solidaritate a țăranilor și intelectualilor din mediul rural. Astfel Nae Trocan, cum era cunoscut în toată Oltenia a fost găzduit printre alții de învățătorii Boulescu, Chițoran, din Cătune, țăranul Aurel Albu din Valea Perilor, 17 țărani din Peșteana și de către cantorul bisericesc Ion Iorga din Rătezu, fratele preotului Gheorghe Iorga. Lui i s-au alăturat Sever Popescu și Nicu Vulcănescu⁹². Grupul Nae Trocan, care acționa într-o largă zonă din pădurile și satele din nordul Olteniei a stabilit legături cu „Mișcarea Română de Rezistență” condusă de învățătorul Dumitru Totir, constructorul naval Dumitru Năsărămbă și avocatul Gheorghe Florescu. Ruxanda Iorga și Ion Iorga (cumnata și fratele preotului Gheorghe Iorga) au adăpostit în casa lor pe unul din membrii luptători anticomuniști – Victor Popescu, fratele lui Sever Popescu (agent fiscal din comuna Zegujani, acuzat că nu a predat cota de cereale la moară, fugar și urmărit de Miliție, ucis în anul 1950 în satul natal în luptă cu Securitatea, care venise să-l

⁸⁷ Vrapcea, 1991, pp. 131-132.

⁸⁸ Pr. Ion Stroescu este amintit în memoriile sale și de către Ion Ioanid. Vezi Ioanid, 2002, pp. 268-271, 275-291, 317, 319, unde mărturisește că fiul preotului, Doru Stroescu (medic veterinar), era brigadier la Salcia și în bune relații cu cei care conduceau lagărul de muncă, dar ajuta și tovarășii de suferință din lagăr cu medicamente procurate cu mari riscuri.

⁸⁹ ***, 1941, pp. 554-555, nr. 179, parohia Șovarna de Sus; AAC, dos. nr. 419, parohia Comănești, Mehedinți.

⁹⁰ ACNSAS, fond informativ, dos. I 2768, vol. 3, f. 218, dactilografiată.

⁹¹ SJAN Dolj, fond P.M.R., dos. nr. 8, 1948, f. 41.

⁹² Gorun, 2008, pp. 208-209.

aresteze pe Nae Trocan)⁹³. Acesta a fost adăpostit la Ohaba în casa părintelui Gheorghe Iorga. Fiind urmărit Victor Popescu s-a mutat la Rătezu la fratele său Ion Iorga. Cităm din mărturia cântărețului Ion Iorga „Am fost la fratele meu la praznic. Era „Duminica Slăbănogului”. Fratele meu, preotul Gheorghe Iorga mi-a spus: „îți dau un om la muncă, dar să nu știe nimeni, nici mama; ți-l dau la muncă fiindcă am împrumutat pe maică-sa și pe taică-su și-mi sunt datori; n-au nici un ban. Îl iei cu carul și pui paie peste el. Îl duci acasă dar nu-l ții ascuns ci îl pui la muncă. Te ferești de miliție”. Dealtfel părintele Gheorghe Iorga îl cunoștea de aproape pe Nae Trocan chiar din anul 1948 înainte de a fugi în păduri. Împreună cu fratele său Ion Iorga au fost în vizită la locuința lui Nae Trocan unde s-au întâlnit cu numeroși bărbați și femei care se exprimau deschis împotriva regimului comunist. Părintele Gheorghe Iorga avea legături cu Nae Trocan prin intermediul lui Victor Popescu. Parohul satului Ohaba îl ajuta frecvent pe N. Trocan cu bani, haine și alimente. Pe timp de noapte pr. Gh. Iorga mergea în Poiana Cerchez și la un anumit semnal se întâlnea cu acesta care îi mâna cele necesare supraviețuirii. Pe vreme rea uneori se odihnea în casa părintelui. Pentru aceasta era supranumit „preotul haiduc”. Când Nicolae Trocan a fost prins asupra lui s-a găsit mai mult armament printre care și „una carabină ZB, cu 36 cartușe procurate în 1950 de la preotul Gheorghe Iorga din Ohaba, armă ce fusese proprietatea lui Chițimia Constantin”, „un pistol Parabelum calibru 9 mm, cu 100 cartușe procurat în 1951 de la Iorga Alexandru⁹⁴”.

După uciderea de către Securitate a lui Sever Popescu, părintele Gh. Iorga a fost arestat și anchetat timp de două luni de zile. Condamnat la un an închisoare a făcut recurs și fiind eliberat de teama reperesiunii în decembrie 1950 fugi la București și se ascunde în locuința unui medic - State Drăgănescu, prieten și rudă cu acesta. Dându-și seama că va fi prins se predă după un timp la Parchetul Tribunalului Turnu Severin. După câteva zile de la rearestarea sa este grațiat de restul pedepsei, dar își continuă cu mult curaj lupta sa anticomunistă, așa cum am arătat mai sus și cum rezultă din rapoartele organelor de represiune și declarațiile martorilor audiați de Securitate⁹⁵.

Conform „Plan de muncă” pentru perioada 10-13 sept. 1951 pentru depistarea bandelor Trocan – Pârloagă au fost deplasați din Craiova 5 securiști pe teren ca să-i prindă printre care se afla și viitorul comandant al Securității din Dolj, Gheorghe Lungu.

Într-o notă informativă din 9 febr. 1952 se arăta că sursa a aflat de la fratele lui Nae Trocan – Gheorghe Trocan „că popii de pe văi, adică din satele de pe acolo, fac slujbe pentru Nae Trocan. De aici dacă stăm și judecăm nu ar fi exclus să fie legături între popi și aceștia. De exememplu: În biserică, în altar, în pod, sau la clopotniță nu intră nimeni decât popii și dascălul, deci un om ar putea fi ținut acolo un timp foarte îndelungat, alimentat fiind de popă sau de dascăl... În discuțiile cu fratele lui a spus că nu crede nici el că Nae o să stea iarna în pădure și că este imposibil să nu-și fi făcut o gazdă, căci el este foarte iubit de țărani...”⁹⁶.

În vara anului 1952 (27 august „în locuința numitei Albu Maria, din comuna Valea Perilor”), Nae Trocan a fost capturat de către organele de securitate în satul Cătunele. Cu acest prilej au fost arestați numeroși colaboratori ai acestuia printre care frații pr. Gheorghe Iorga și cantor Ion Iorga, marinarii Nicolae Chiriță și Ion Galici, numeroși învățători și profesori, Dumitru Năsărămbă, Aurel Albu etc⁹⁷.

Ca rezultat al anchetelor celor amintiți mai sus în ziua de 9 septembrie 1952 a fost arestat și părintele Gheorghe Iorga. Ordinul de reținere nr. 36.084 din 30 oct. 1952 și mandatul de arestare nr. 1351/1952 preciza motivul: „favorizarea infractorului”. După arestare pr. Gh. Iorga a fost dus cu cătușe la mâini la sediul Securității raionului Baia de Aramă și apoi la Craiova pe str. Câmpia Islaz. Arestarea sa a fost făcută chiar de cel care fusese botezat cu ani în urmă de acesta, iar condamnarea de 5 ani temniță grea fusese pronunțată de colegul său de la Facultatea de drept din București –

⁹³ Ionițoiu, 2002, p. 377; Roske, 2003, p. 323.

⁹⁴ Rogobete, 2004, p. 107, 128-129.

⁹⁵ ACNSAS, fond informativ, dos. I 2768, vol. 1, f. 155, dactilografiată.

⁹⁶ ACNSAS, Fond penal, dos. P 74, vol. IV, f. 25 și 120.

⁹⁷ Rogobete, 2004, pp. 211-214, 230.

generalul magistrat Alexandru Petrescu, implicat în numeroase procese a mii de persoane (vezi procesul lui Iuliu Maniu și a celorlalți țărăniști în urma diversiunii de la Tămădău), dintre care unele condamnate la pedeapsa capitală. Președintele completului de judecată, Alexandru Petrescu fusese coleg la Facultatea de drept din București și prieten cu părintele Gheorghe Iorga, acesta îl ajutase ca student să-și cumpere cartelă de masă. După pronunțarea sentințelor Alexandru Petrescu i-a zis acestuia: „Iorga pentru ce-ai făcut fii mulțumit ... ți-am dat prea puțin”. Acesta i-a răspuns: „Aveți dreptate, tovarășe magistrat, dar o vorbă românească spune, că pe cel care nu-l lași să moară nu te lasă să trăiești”⁹⁸.

După îndelungi anchete hotărârea finală a Tribunalului Militar Teritorial București preciza condamnarea la cinci ani închisoare pentru „omisiune de denunț”. Sentința urma a fi executată începând de la data arestării.

Fără a avea pretenție a fi reprodus în totalitate lista cu cei condamnați pentru că l-au ajutat pe Nicolae Trocan o dăm în continuare: din satul Valea Perilor, comuna Cătunele - Gorj – Aurel (5 ani t.g., eliberat de la Aiud pe 3 iulie 1956)⁹⁹, Maria și Nela Albu; din satul Dâlbocița, comuna Ilovăț, Mehedinți – Ion I. Copilu¹⁰⁰, Ion B. Copilu, Alexandru Copilu, Virgil Racoveanu; din Șovarna - Elisabeta Rădulescu, Constanța, Elena și Eufrosina Vulcănescu¹⁰¹, Mihai și Ioana Zaharia, soții Ecaterina și Nicolae Ursoniu (fiica lor, Maria, a fost spânzurată în curte în fața sâtenilor de către securiști pentru că l-a informat pe Nicolae Trocan, care a reușit să scape în acest fel)¹⁰²; din satul Ohaba, comuna Șovarna – Mehedinți, Constantin Chițimia (învățător condamnat la 18 ani muncă silnică în legătură cu mișcarea de rezistență condusă de Dumitru Totir și Nae Trocan)¹⁰³; din Baia de Aramă, Constantin C. Chițimia (condamnat în anul 1952 la 8 ani de închisoare¹⁰⁴; din Turnu Severin părintele Sterie Chițimia (într-o caracterizare din 1948 a organizației P.M.R. Mehedinți se preciza „fost șef de sector legionar, apoi membru al P.N.L. Tătărăscu. În timpul de față simulează apropierea de democrație și nu face greutăți”).¹⁰⁵, Mihai Cațan (învățător și inspector școlar – 8 ani închisoare)¹⁰⁶, Mircea Dumitrescu (avocat – 15 ani m.s., membru P.N.Ț, arestat la 27 iunie 1952 și decedat la Gherla la 5 iulie 1959)¹⁰⁷, Gheorghe Florescu (condamnat 15 ani închisoare, conform sentinței 307/26 nov. 1952, torturat în timpul anchetei la Craiova și o parte din detenție la Penitenciarul Jilava, avocat)¹⁰⁸, Sever Ghiață (membru P.N.L. avocat din Turnu Severin, detenție la Craiova, Cavnic, Baia Sprie, Gherla și Aiud)¹⁰⁹, Ion Galici, Nicolae Păsculescu (mecanic de locomotivă – 5 ani t.g.), Nicolae Stănescu (director la Distribuția de petrol a orașului Turnu Severin, condamnat la 20 ani închisoare)¹¹⁰, Mihai, Gheorghe¹¹¹ și Polina Trocan¹¹², Mihai Voicu¹¹³; din Schela, Mehedinți - Nicolae Chițimia, din Lupșa - Constantin Cațan

⁹⁸ Rogobete, 2004, p. 111.

⁹⁹ Roske, 2001, p. 79; Ionițoiu, 2002, p. 19.

¹⁰⁰ Ioanid, 1999, p. 174, nr. 48.

¹⁰¹ Ionițoiu, 2002, p. 518, Constanța era soră cu Nicolae Vulcănescu și vară cu Nicolae Trocan. Nicolae Vulcănescu a fost împușcat mortal de către Securitate în curtea sa la 23 aprilie 1950.

¹⁰² Ionițoiu, 2002, p. 359.

¹⁰³ Roske, 2011, p. 475.

¹⁰⁴ Roske, 2011, p. 475.

¹⁰⁵ Rădulescu, 2006, pp. 64-66; Rădulescu, 2013a, pp. 119-121, condamnat inițial la 8 ani temniță grea și confiscarea averii „pentru uneltire contra ordinii sociale și trădarea intereselor patriei”, iar după recurs a fost schimbată încadrarea în “omisiunea denunțării”; SJAN Dolj, fond P.M.R., dos. nr. 8, 1948, f. 41.

¹⁰⁶ Roske, 2001, p. 434; Ionițoiu, 2002, pp. 45-46.

¹⁰⁷ Roske, 2003, pp. 258-259; Ionițoiu, 2002, p. 181, aici apare că a decedat la Penitenciarul din Galați și că a fost condamnat la 20 ani m.s.

¹⁰⁸ Roske, 2003, p. 355; Ionițoiu, 2002, p. 303.

¹⁰⁹ Roske, 2003, p. 440; Ioanid, 2002, p. 177, nr. 83; Ionițoiu, 2002, p. 203.

¹¹⁰ Roske, 2009, p. 261; Ionițoiu, 2002, p. 382.

¹¹¹ Ionițoiu, 2002, p. 252.

¹¹² Ionițoiu, 2002, p. 253, arestată abuziv în 1948, eliberată de fiul său Nicolae, a avut domiciliul obligatoriu în Bărgan la Dropia, jud. Călărași, împreună cu familia după 4 ani.

¹¹³ Ionițoiu, 2002, p. 495.

(învățător, 8 ani închisoare - deportat în Bărăgan după detenție)¹¹⁴; din Cușmir – Nicolae Dumbrăveanu (învățător – 8 ani t.g.)¹¹⁵; din satul Peșteana, comuna Zegujani - Grigore Fluerașu (pădurar – 5 ani t.g.), Dumitru Viașu (fost prizonier în U.R.S.S., din 1950 s-a alăturat grupului de partizani condus de Trocan și Trotir)¹¹⁶; din satul Noaptea comuna Zegujani - Ilie și Elisabeta Zort; din comuna Pristol - Alexandru Mirea (țăran, condamnat la închisoare și detenție la Penitenciarele: Jilava, Aiud și minele de plumb de la Cavnic)¹¹⁷; din satul Roșiuta, comuna Glogova – Ion Osnaga (dascăl bisericesc – 8 ani t.g., conform sentinței nr. 508 din 26 nov. 1952)¹¹⁸, Ion Pera¹¹⁹.

După evenimentele din decembrie 1989 o parte din supraviețuitorii și urmașii lor au făcut recurs în anulare. Prin Sentința penală nr. 2993/7 dec. 1995, Curtea Supremă de Justiție a achitat pe cei care făcuseră parte din „Mișcarea Română de Rezistență”, precum și înlăturarea confiscării averii.

Părintele Gheorghe Iorga în timpul detenției a trecut prin mai multe închisori. După arestare și pe perioada desfășurării procesului a fost închis la Penitenciarul din Craiova, și la cel de la Jilava. La 24 dec. 1952 este întâlnit la Colonia de muncă de la Baia Sprie (Formațiunea 0627) unde a lucrat în minele de plumb la o adâncime de peste 400 m. Aici părintele s-a întâlnit cu medici, ingineri, arhitecți, profesori, învățători, preoți, călugări, ofițeri și subofițeri, aviatori, jandarmi, polițiști, artiști plastici, ziariști, sportivi, hamali cu diverse orientări politice. Printre cei întâlniți a fost și Ion Copilu prizonier în U.R.S.S., înrolat în Divizia „Tudor Vladimirescu” și omul ofițerului politic¹²⁰. Despre acest Ion Ioanid afirma că în satul natal Ilovăț era considerat periculos „fiindcă era comunist, la închisoare”, fapt pentru care „lumea îl ocolea. Suferea de această izolare ostentativă și mi-era milă de el. Din când în când mă căuta și venea să stea de vorbă cu mine. De la el și de la alții am aflat amănunte despre Trocan și Vulcănescu”¹²¹. Colonia de muncă era alcătuită din circa 15 barăci din prefabricate folosite ca dormitoare (câte 50 de deținuți într-un dormitor). Se lucra câte 10 ore pe zi în galerii cu temperaturi la 40 de grade C., cu norme de lucru mai mari cu 30% decât ale civililor. Comandant al coloniei era locotenentul Constantin Vanciu¹²². La Baia Sprie s-a împrietenit cu preotul greco-catolic Vasile Aștileanu pe care l-a ajutat dându-i pâine atunci când acesta era bolnav. După eliberare Vasile Aștileanu a devenit monah ortodox cu numele de Visarion și a fost înălțat la rangul de episcop vicar patriarhal, episcop vicar al Mitropoliei Ardealului, episcop al Aradului¹²³. Ulterior preotul Gh. Iorga este mutat în penitenciarele de la Alba Iulia (de la 7 mai 1955), iar de la 11 nov. 1955 la cel de Gherla. Conform Decretului nr. 72/1955 în ziua de 26 sept. 1956 a fost eliberat din detenție¹²⁴.

O serie de amănunte legate de perioada când a fost închis le găsim în notele informative întocmite de cei cărora le povestea ce făcuse atunci. Cităm o mărturie a sa din anul 1961: „Din viața de ocaș și muncitor la canal a povestit că este grea, muncă multă, în mina de plumb, la mari adâncimi erau călduri mari. Viața de celulă e chinuitoare. Cei slabi și decepționați nu rezistă și mor. El a rezistat pentru că a mers la muncă, zidărie, de multe ori în aer liber, a fost ascultător, răbdător, optimist, liniștit și disciplinat, niciodată n-a raportat nimic, n-a reproșat nimic. Când câștiga mâncare și țigări împărțea și altora, fără rezerve”¹²⁵. Într-o altă mărturie amintește de legăturile sale

¹¹⁴ Roske, 2001, p. 434; Ionițoiu, 2002, p. 46.

¹¹⁵ Roske, 2003, p. 240; Ionițoiu, 2002, p. 163.

¹¹⁶ Ionițoiu, 2002, p. 453.

¹¹⁷ Roske, 2005, pp. 274-275; Ionițoiu, 2002, pp. 298-299.

¹¹⁸ Roske, 2006, p. 304; Ionițoiu, 2002, p. 238.

¹¹⁹ Rogobete, 2004, pp. 10-11, 90, 117-119.

¹²⁰ Roske, 2011, p. 527.

¹²¹ Roske, 2011, p. 527.

¹²² Roske, 2011, pp. 143-146.

¹²³ ACNSAS, fond informativ, dos. I 2768, vol. 1, f. 109, dactilografiată; Ionițoiu, 2002, p. 88; Roske, 2001, p. 159.

¹²⁴ Vezi și Fișe matricole penale, la <http://86.125.17.36/Fise%20matricole%20penale%20-%20detinuti%20politici/I/I%2004.%20Ionescu%20-%20Iruc/Iorga%20Gheorghe%20D>.

¹²⁵ ACNSAS, fond informativ, dos. I 2768, vol. 1, f. 138.

în detenție cu preoții mehedinenți Constantin Inescu și Sterie Chițimia din Turnu Severin, deoarece „el fiind mai robust muncea și în locul lor, ajutându-i să-și facă norma și astfel că i-a dus în spinare pe timpul închisorii și le-a susținut moralul spunându-le că pentru ei închisoarea nu este mare lucru și că vor scăpa cu bine, nu trebuie să fie disperați”¹²⁶.

Cu toate că trecuse prin mari greutăți în timpul detenției, părintele Gh. Iorga s-a manifestat ca un adevărat luptător pentru libertate și democrație. De aceea numai în perioada 15 mai 1961 – 13 nov. 1969 a fost urmărit de „17 informatori, însă mai activ a fost urmărit cu 5 informatori, dintre care 2 au furnizat câte 18 informații, iar ceilalți între 7 și 8”¹²⁷.

Cu un an înainte de încheierea colectivizării în România (1962) rapoartele Securității precizau că „numitul Iorga Gheorghe desfășoară activitate dușmănoasă împotriva sectorului socialist din agricultură îndemnând lumea să nu se înscrie fiindcă aceste rânduieli nu sunt curate și nu sunt prevăzute de sf. scriptură”, în predici susținea că nu este bine ca oamenii să lucreze la colectiv în zilele de sărbătoare. La hramul bisericii parohiale „Nașterea Maicii Domnului” din 8 sept. 1965 părintele Gheorghe Iorga atrăgea atenția credincioșilor că va veni timpul când biserica va ieși triumfătoare fiind lucrare dumnezeiască¹²⁸.

Deoarece parohia era foarte săracă părintele Gheorghe Iorga a fost obligat ca împreună cu soția sa să presteze diferite munci în cadrul C.A.P. Astfel el era recunoscut în zonă ca fiind un foarte bun zidar, multe din edificiile publice și private din localitate și împrejurimi fiind ridicate de acesta. Chiar și la adânci bătrânețe circula cu o bicicletă care trezea admirația credincioșilor uimiți de vivacitatea sa, de spiritul optimist și de dorința de a presta orice muncă cu toate că avea o pregătire intelectuală superioară.

La 28 ianuarie 1991 după o scurtă suferință a trecut la cele veșnice la onorabila vârstă de aproape 87 de ani, iar la înmormântarea sa au participat și credincioși din satele din împrejurimi.

Părintele Gheorghe Iorga se înscrie cu cinste în categoria celor care au reprezentat în timpul regimului ateu totalitar comunist Biserica Ortodoxă Română luptătoare, neînfriată, având ca model sfinții noștri voievozi în frunte cu Bincredinciosul domn al Moldovei – Ștefan cel Mare¹²⁹.

Documente

1. Circa 1949-1950. Fișa personală a pr. Gheorghe D. Iorga întocmită de organele de securitate.

F I Ș A P E R S O N A L Ă circa 1949-1950

Numele – Iorga

Prenumele – Gheorghe

STAREA CIVILĂ:

Născut în anul – 1904 luna – octombrie ziua – 3

Localitatea – Retezu județul Gorj

Religia – Ortodox Originea socială – chiaburească

Căsătorit – da – Copii – n-are

Numele părinților -

Ultimul domiciliu – comuna Ohaba Mehedinți

STUDII: – seminarul teologic

PROFEISA – preot

STAREA MATERIALĂ – posedă 10 ha pământ

SERVICIUL MILITAR – nesatisfăcut

CARACTERIZARE – este un element fanatic în domeniul religiei, fricos, are atitudini antidemocratice, este simpatizat de populația din comuna respectivă, este capabil de orice acțiune dușmănoasă regimului democratic, caută să se manifeste sub masca religiei.

¹²⁶ ACNSAS, vol. 3, f. 52, original olograf.

¹²⁷ ACNSAS, vol. 1, ff. 8-9.

¹²⁸ ACNSAS, f. 4, 98, 104 – dactilografată.

¹²⁹ Iancu (Rădulescu), 2014, pp. 1121-1140.

ACTIVITATEA POLITICĂ

Înainte de 23 august 1944 – a făcut politică țărănistă.

După 23 august 1944 – nu s-a încadrat în nici o organizație democratică.

Ce activitate depune în prezent – duce activitatea mistică printre rândurile populației din comuna respectivă.

ACNSAS, fond informativ, dos. I 2768, vol. 3, f. 218, dactilografiată.

Ediție: Ana-Maria Iancu (Rădulescu), *Preotul mehedințean Gheorghe D. Iorga (1904-1991) – simbol al bisericii luptătoare în epoca regimului totalitar comunist*, în „Mehedinți, istorie, cultură și spiritualitate”, 7, Editura „Mitropolia Olteniei”, Editura „Didahia Severin”, Drobeta Turnu Severin, 2014, pp. 1128-1129.

2. Circa 1952. Fișe biografică a preotului Gheorghe D. Iorga întocmită de organele de securitate ale raionului Baia de Aramă.

RAIONUL DE SECURITATE A STATULUI

BAIA DE ARAMĂ

F I Ș E B I O G R A F I C Ă

Numitul IORGA D. GHIORGHE(sic), este născut în anul 1904, luna octombrie, ziua 5, în comuna Câlcești, satul Rătezu, Raionul Baia de Aramă, este fiul lui Dumitru și al Dochia Iorga ambii decedați, este de profesie preot, de origine socială mijlocași înstăriți, avere posedă una casă și 2 ha teren în comuna Șovarna, satul Ohaba, Raionul Baia de Aramă. Sus numitul este căsătorit cu numita MARIA, născută N. Nicolescu, fără copii, studii posedă Seminaru(sic) teologie, înainte de 23 august 1944, a făcut politică cu P.N.Ț. Maniu, iar în prezent nu a fost înscris în nici-o Organizație Democrată.

Sus numitul preot, ne-a fost semnalat că la o înmormântare a fostului preot Mosteoru Ion, din comuna Șovarna, a ținut o cuvântare în biserică față de cei ce participaseră la înmormântarea fostului preot Mosteoru Ion, între care spunea:- Că preotul Mosteoru Ion, a murit și a lăsat loc aceluia care îl prigoneau, și-l persecutau nefiind vinovat.

Acest caz a fost raportat de noi cu raportul nr. 13573 din 21 martie 1950, Serv. Jud. de Securitate Tr. Severin, și urmare la raportul nostru nr. 1/573 din 21 Martie 1950, aprofundând mai intens acțiunea informativă pe lângă sus numitul preot, am stabilit că acesta a avut strânse legături cu numitul Popescu Victor, frate bun cu Sever Popescu zis Bibicu ambi(sic) din comuna Zegujani, Raion Baia de Aramă, care erau fugari de la domiciliul lor și care aveau intime legături cu banditul Nae Trocan, și care Popescu Sever zis Bibicu a fost împușcat de miliție, iar fratele său Popescu Victor fiind prins în Galați, a declarat că au fost alimentați de sus numitul preot, fapt pentru care acestui preot i s-au dresat acte de către Miliție și a fost trimis în judecată, la Tribunalul Meh. Tr. Severin, care fiind judecat, a fost pedepsit la 1 an închisoare, pentru alimentare și favorizare de infractori. După 2 luni de zile de închisoare, sus numitul preot, a făcut un recurs la Curtea de Apel Craiova, în acest timp a profitat de libertate, și văzând că recursul i sa(sic) respins, și că totuși trebuia să facă închisoare, prin luna decembrie 1950, a dispărut de acasă fără ca cineva să știe de el. Din informațiile ce le-am deținut de la colaboratorul nostru, acest preot, a fost întâlnit în București, spunând-ui acestuia chiar unde sta cu gazda. Spunea că stă la un doctor pensionar, pe strada Orhei nr. 16. A. ultimul etaj. Sus numitul preot, în tot timpul făcea pe bucătarul, având în tot timpul o scară pusă la pod, și în caz că lar(sic) fi căutat cineva el sărea pe scara aceia pe acoperiș pentru a nu-l putea găsi.

Acest caz a fost raportat de către noi la D.R.S.S. cu raportul nr. 314/85 din 20 februarie 1951.

Numitul preot Iorga D. Ghiorghe(sic), văzând că nu are să poată să mai stea fugărit, prin faptul că poate nici gazda nu l-o mai fi ținut, s-a prezentat de bună voie la Parchetul Tribunalului Tr. Severin, fiind depus la penitenciar, că după câteva zile, să se găsească grațiat de pedeapsa de 1 an de zile, și pus din nou în libertate.

În prezent se găsește în comuna sa natală Șovarna, satul Ohaba, spunând că a fost grațiat. În prezent este foarte liniștit, și își vede de munca câmpului. Noi am luat măsuri de ținerea sa în supraveghere, și vom raporta la timp toată activitatea sa.

ACNSAS, fond informativ, dos. I 2768, vol. 1, f. 155, dactilografiată.

Ediție: Ana-Maria Iancu (Rădulescu), *Preotul mehedințean Gheorghe D. Iorga (1904-1991) – simbol al bisericii luptătoare în epoca regimului totalitar comunist*, în „Mehedinți, istorie, cultură și spiritualitate”, 7, Editura „Mitropolia Olteniei”, Editura „Didahia Severin”, Drobeta Turnu Severin, 2014, pp. 1129-1130.

3. 6 mai 1961. Hotărâre de deschidere a dosarului informativ pentru pr. Gheorghe D. Iorga din com. Șovarna de către organele de securitate ale raionului Baia de Aramă

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
REGIUNEA OLTENIA
BIROUL REGIONAL BAIA DE ARAMĂ.

6.05.1961

Se aprobă, Șef. Dir. Reg. M.A.I. Lt. Colonel Socol Petre

H O T Ă R Ă R E

de deschiderea dosarului individual asupra numitului IORGA GHEORGHE

1.- DATE DE IDENTIFICARE

Numele IORGA prenumele GHEORGHE născut la 07.10.1904 în comuna Șovarna, raionul Baia de Aramă, regiunea Oltenia, fiul lui Dumitru și al Dchiei, naționalitatea română, domiciliul com. Șovarna, raionul Baia de Aramă, studii sem. teologic, profesiunea preot, locul de muncă com. Șovarna, funcția preot, activitatea politică (în prezent) neîncadrat, activitatea politică (în trecut) neîncadrat, originea socială fost chiabur, situația socială funcționar.

2.- CONȚINUTUL PE SCURT AL MATERIALELOR COMPROMIȚĂTOARE:

Din materialele verificate și neîndoielnice ce posedăm asupra celui de mai sus, rezultă că: numitul Iorga Gheorghe desfășoară activitate dușmănoasă împotriva sectorului socialist din agricultură îndemnând lumea să nu se înscrie fiindcă aceste rânduieli nu sânt curate și nu sunt prevăzute de sf. scriptură. De asemeni întreține legături suspecte cu numitul Rogobete Gheorghe profesor fost condamnat politic 8 ani de zile.

ACNSAS, fond informativ, dos. 2768, vol. 1, f. 4.

Ediție: Ana-Maria Iancu (Rădulescu), *Preotul mehedințean Gheorghe D. Iorga (1904-1991) – simbol al bisericii luptătoare în epoca regimului totalitar comunist*, în „Mehedinți, istorie, cultură și spiritualitate”, 7, Editura „Mitropolia Olteniei”, Editura „Didahia Severin”, Drobeta Turnu Severin, 2014, pp. 1130-1131.

4. 26 iunie 1961. Notă informativă referitoare la pr. Gheorghe Iorga și concepțiile sale de viață, precum și la diverse aspecte din timpul detenției.

Tovarășe Comandant,

Sursa vă informează, că a asistat la discuțiile purtate de C. Pr. Protoiereu și C. Pr. Iorga Gheorghe, paroh de la parohia Ohaba din care a rezultat o serie de povestiri și atitudini.

A declarat că duce muncă socială din biserică și stă la dispoziția oamenilor și organelor de stat. Dar stă rezervat pentru că nu e privit cu ochi buni și nici cu încredere de salariații Sfatului Popular Comunal, tov. instructori etc., pentru că a fost condamnat.

Din viața de ocaș și muncitor la canal a povestit că este grea, muncă multă, în mina de plumb, la mari adâncimi erau călduri mari. Viața de celulă e chinuitoare. Cei slabi și decepționați nu rezistă și mor. El a rezistat pentru că a mers la muncă, zidărie, de multe ori în aer liber, a fost ascultător, răbdător, optimist, liniștit și disciplinat, niciodată n-a raportat nimic, n-a reproșat nimic. Când câștiga mâncare și țigări împărțea și altora, fără rezerve.

Vorbește despre scene și pățanii ale comercianților, directorilor de fabrici, medicilor, foștilor miniștri, inspectori, demnitari de suprafață politică în trecut, care s-au ramolit, au pierit sau au scăpat de condamnare. Pe cei decepționați, îi încuraja

Consideră că nemții în fanatismul lor se pregătesc (germanii) de război și se vor angaja, stimulați de capitaliști, dar vor pierde războiul pentru că U.R.S.S și statele socialiste s-au întărit și sânt unite – Capitaliștii nu sânt luptători – Mersul politicii și viitorul ei stă în mâinile evreilor.

Nu vorbește cu nimeni nimic, apreciază multe realizări actuale.

Știe că e suspectat și cât va fi sănătos, nu-l mai chiniește gândul că va mai fi arestat, pentru că el cunoaște munca ce-l așteaptă, are copiii crescuți, nu a făcut și nici nu va face politică. A fost apolitic toată viața. I-ar părea rău, pentru că are soția mereu bolnavă și ar trăi obsedată, chinuită de frică + fără ajutor.

Se consideră nevinovat de condamnarea pe care a suferit-o

Nu lasă impresia unui om nepregătit, neorientat, decepționat, dușman al regimului, sau cu relații suspecte, deși afirmă că are multe cunoștințe și prieteni de suferință.

Sursa D.Ion Pârvu/26 iunie 1961.

ACNSAS, fond informativ, dos. I 2768, vol. 1, p. 138, 138v.

Ediție: Ana-Maria Iancu (Rădulescu), *Preotul mehedințean Gheorghe D. Iorga (1904-1991) – simbol al bisericii luptătoare în epoca regimului totalitar comunist*, în „Mehedinți, istorie, cultură și spiritualitate, 7, Editura „Mitropolia Olteniei”, Editura „Didahia Severin”, Drobeta Turnu Severin, 2014, pp. 1131-1132.

5. 23 iunie 1965. Notă informativă referitoare la pr. Gh. Iorga și atitudinea sa față de evenimentele politice ale momentului și evenimentele din Biserica Ortodoxă Română sau eventualele sale legături cu foștii deținuți politici.

NOTĂ INFORMATIVĂ

Primit: Cpt. Lacrima Alex.

Sursa: „Gheorghe Ion”

Data: 23 VI 1965

Locul: „Casa Sanda”

Sursa informează următoarele:

În ziua de 10 mai a.c. sursa a mers la preotul IORGA GH. acasă pentru a lua unele date în legătură cu pensionarea unui coleg al său. După mai multe discuții în legătură cu aparatele de radio care ar fi cele mai bune mi-a confirmat că aparatul sau prinde cu ușurință toate posturile străine și chiar ieri a ascultat foarte clar o slujbă transmisă la postul „Europa Liberă”.

Legat de această problemă sursa la(sic) întreat știi ceva în legătură cu pretinsul atentat asupra tov. prim secretar N. Ceaușescu, despre care-mi spusă D. Roată.

El mi-a răspuns că este într-adevăr exact cele spuse și că între noi și U.R.S.S. este o adevărată dușmănie, datorită poziției partidului din ultima vreme. L-am întreat de unde cunoaște aceste vești și mi-a răspuns că le asculta de la emisiunile străine la aparatul lui.

În continuare preotul IORGA mi-a vorbit despre prietenia sa cu VISARION vicarul patriarhului București care a fost condamnat împreună cu el și întemnițat la Baia-Sprie și mi-a spus că cu acesta este bun prieten pentru că acolo el îi dădea pâine să mănânce deoarece acesta era bolnav și nu putea munci.

Mi-a confirmat că este pe punctul de a fi ales mitropolit la Sibiu și i s-a promis că va fi luat acolo la mitropolie ca preot.

ss/ Gheorghe Ion

SARCINI: A fost instruit agentul să mai discute cu obiectivul pe marginea legăturilor pe care el le-a avut când a fost în închisoare pentru a vedea dacă în prezent mai are relații cu acesta.

N.B. IORGA GHEORGHE a fost condamnat politic 5 ani pentru favorizare de infractori. Este lucrat în act. inf. ind.

MĂSURA: Nota se va prelucra și exploata în cadrul acțiunii. Se va cere identificarea la Dir. III a MAI București a lui Visarion Vicarul de la București și să ne comunice ce cunoaște din activitatea lui

ss/Cpt. Lacrima Alex.

Notare olografă pe marginea documentului. „Deci nu ați făcut acest lucru cpt. ss/indescifrabil” ACNSAS, fond informativ, dos. I 2768, vol. 1, f. 109, dactilografiată.

Ediție: Ana-Maria Iancu (Rădulescu), *Preotul mehedințean Gheorghe D. Iorga (1904-1991) – simbol al bisericii luptătoare în epoca regimului totalitar comunist*, în „Mehedinți, istorie, cultură și spiritualitate, 7, Editura „Mitropolia Olteniei”, Editura „Didahia Severin”, Drobeta Turnu Severin, 2014, pp. 1132-1133.

6. 23 iulie 1965. Notă informativă referitoare la situația parohiei și a enoriașilor săi din Șovarna – Mehedinți în viziunea pr. Gh. Iorga.

NOTĂ INFORMATIVĂ

Primit: Cpt. Lacrima Alex.

Sursa: „Gheorghe Ion”

Data: 23 VII 1965

Casa: „Sanda”

Sursa informează:

În ziua de 20 iulie a.c. am întâlnit pe preotul IORGA GHEORGHE care venea de la biserică. Era foarte nemulțumit că nu i se mai achita taxele de cult și cu ocazia inspecției ce i s-a făcut de protoiereului raionului Tr. Severin i s-a propus că, dacă este nemulțumit să ceară transferarea la Tr. Severin unde sânt 2 locuri vacante. Mi-a spus că va cere transferarea și va părăsi Șovarna.

În ce privește munca în C.A.P. care de multe ori se face și în sărbători, avându-se în vedere graba cu care se lucrează sau trebuie(sic) lucrat la anumite munci, preotul Iorga atrage atenția în predicile ce le ține că este foarte rău să se lucreze la sărbători, are deci o atitudine de împotrivire.

ss/ Gheorghe Ion

SARCINI:

A fost instruit agentul să mai discute cu IORGA GHEORGHE pentru a stabili în continuare activitatea pe care acesta o desfășoară în comuna Șovarna.

N.B. IORGA GHEORGHE fost condamnat politic, este lucrat în acțiune informativă.

MĂSURI: Nota se va prelucra și exploata în cadrul act. inf. deschisă asupra lui IORGA GHEORGHE.

ss/ Cpt. Lacrima Alex.

Notare olografă pe marginea documentului. „Cpt. Lacrima. Concret când a făcut el acest lucru și cine poate confirma cere agentului completare la nota cu cele specificate de mine Cpt. Avramuț, ? (ss indescifrabil)”.

ACNSAS, fond informativ, dos. I 2768, vol 1, f. 104, dactilografiată.

Ediție: Ana-Maria Iancu (Rădulescu), *Preotul mehedințean Gheorghe D. Iorga (1904-1991) – simbol al bisericii luptătoare în epoca regimului totalitar comunist*, în „Mehedinți, istorie, cultură și spiritualitate, 7, Editura „Mitropolia Olteniei”, Editura „Didahia Severin”, Drobeta Turnu Severin, 2014, p. 1133.

7. 15 septembrie 1965. Notă informativă referitoare la atitudinea pr. Gh. Iorga cu ocazia hramului bisericii (8 septembrie) – „Nașterea Maicii Domnului” față de autoritățile comuniste.

NOTĂ INFORMATIVĂ

Primit: Cpt. Lacrima Alex.

Sursa: „Gheorghe Ion”

Data: 15.IX.1965

Locul Casa Sanda

Sursa informează:

În ziua de 8 septembrie a.c. am fost la biserică din Șovarna de Sus și am asistat la cuvântarea ținută cu ocazia hramului de preotul paroh IORGA GHEORGHE.

Se citise mai înainte „cazania” oficiată de către cantorul Prundeanu Constantin, dar a completat preotul Iorga la urmă, socotind-o nesuficientă carte de învățătură. „A ținut mai întâi să

atragă atenția celor prezenți că aceste sărbători nu se mai serbează, cu toată credința, că se pune pret pe mâncare și petrecere și la biserică la slujbele religioase lumea nu mai ia parte, dovedindu-se prin aceasta delăsare religioasă, că se lucrează la dărâmare credinței creștine și Dvs. credincioșii de la sate, nu vă dați socoteala, că lucrați de comun acord cu cel care doresc destrămarea creștinismului. A încheiat textul „Să știți însă că în curând credința creștină nu va fi iarăși înviorată că va veni timpul, vă rog să mă credeți pe mine când biserica noastră va fi iarăși prețuită și pusă la loc de cinste cum a fost și altădată. Că de atâtea ori, s-a încercat distrugerea ei, dar ea fiind instituție dumnezească, a rămas în picioare. A mai arătat în cuvinte aprinse pe cei care lucrează la sărbători, în familie ori la gospodărie și a încheiat tot cu asigurări, că nu-i mult până ce biserica, iar va triumfa”.

ss/ Gheorghe Ion

SARCINI:

A fost instruit agentul să discute cu IORGA GH. pentru a stabili în mod concret la ce anume a voit el să se refere în expresiile pe care le-a avut în cuvântarea ținută.

N.B. IORGA GHEORGHE este preot a fost condamnat politic 5 ani pentru favorizare infractor, este lucrat în a.i.

MĂSURI:

Se va dirija asupra celui în cauză și agentul „DINULESCU VIOREL” pentru a stabili activitatea pe care el o desfășoară. Notă se va prelucra și exploata în cadrul act. inf. ind. deschis asupra lui IORGA GHEORGHE.

ss/ Cpt. Lacrima Alex.

18.IX.1965

Pr. Iorga este un element dușmănos și ca atare luați măsuri de instruirea și dirijarea în mod concret a ag. propuși propuși pentru a stabili poziția prezentă a acestuia.

ss/ Cpt. Lacrima Alex.

Notare olografă pe marginea documentului: „Cpt. Lacrima. De ce agentul nu ne dă persoane care erau de față când el a predicat așa . Instruiți-l cum să predice. Cpt. lacrima.

Se desconspiră dacă pune problema așa cum ați scris aci”.

ACNSAS, fond informativ, dos. I 2768, vol. 1, f. 98.

Ediție: Ana-Maria Iancu (Rădulescu), *Preotul mehedintean Gheorghe D. Iorga (1904-1991) – simbol al bisericii luptătoare în epoca regimului totalitar comunist*, în „Mehedinți, istorie, cultură și spiritualitate, 7, Editura „Mitropolia Olteniei”, Editura „Didahia Severin”, Drobeta Turnu Severin, 2014, pp. 1133-1134.

8. 2 august 1966. Notă informativă întocmită de „Văleanu Marius” referitoare la pr. Gh. Iorga și Constantin Ionescu

Primită: mr. Banciu Ion

Sursa: „Văleanu Marius”

Data: 2 august 1966

Locul: domiciliul agentului

STRICT SECRET

Ex. nr. 2

304/BI. – 3 august 1966

NOTĂ INFORMATIVĂ

În ziua de 31 iulie 1966, orele 8,30 – 9, sursa a fost vizitată de preotul IORGA GHEORGHE și preotul IONESCU CONSTANTIN, amândoi vechi ortodocși, din Turnu Severin și jur. Veneau de la mare, unde și-au petrecut concediul. IORGA GHEORGHE a pomenit despre episcopul VISARION, cu care spunea că se cunoaște din 1954, de la colonia de muncă Baia Sprie și că el (Iorga) consideră că VISARION deși este azi episcop, totuși consideră că a rămas același prieten apropiat și dârz și că are nădejde că îl va ajuta să fie transferat în București, într-un post de preot.

Sursa a constatat că IORGA este un înrăit dușman al regimului nostru, că înjură regimul și spune că trebuie să se „prăbușească” deoarece lumea nu-l mai poate suporta. A spus că el (Iorga) dacă n-ar executa lucrările de zidărie pe la enoriașii lui, ar fi muritor de foame și chiar de aceea vrea să se transfere la București.

IORGA a sus că îl cunoaște bine pe patriarhul JUSTINIAN și pe GRIGORE GEAMĂNU, cu care a fost coleg de liceu. Aici a intervenit IONESCU și l-a sfătuit să-i ceară audiență lui GEAMĂNU pentru obținerea buletinului de București, iar patriarhului să-i ceară numire la o parohie în București. IORGA a spus că este rudă apropiată (nepot) cu fostul medic STATE DRĂGĂNESCU de la care a moștenit și o casă la Săftica, și ar fi dispus să facă naveta de la Săftica la București.

IORGA a vorbit frumos despre episcopul VISARION și a spus că o să-l viziteze săptămâna viitoare, pentru „a mai sta de vorbă” cu el și pentru a-i cere sfatul.

„Văleanu Marius”.

ACNSAS, fond informativ, dos. I 2768, vol. 1, f. 81, dactilografiată.

Ediție: Ana-Maria Iancu (Rădulescu), *Preotul mehedintean Gheorghe D. Iorga (1904-1991) – simbol al bisericii luptătoare în epoca regimului totalitar comunist*, în „Mehedinți, istorie, cultură și spiritualitate”, 7, Editura „Mitropolia Olteniei”, Editura „Didahia Severin”, Drobeta Turnu Severin, 2014, pp. 1134-1135.

9. 6 aprilie 1967. Raport al Serviciului Raional de Securitate Turnu Severin cu privire la documentarea „activității dușmănoase” a preotului Gheorghe Iorga.

M.A.I.

SERVICIUL RAIONAL TURNU SEVERIN

BIROUL III

6 aprilie 1967

Aprob Șeful direcției Lt. Col. Firu Jeantă

R A P O R T

Cu propuneri de a se aproba documentarea activității dușmănoase desfășurată de Iorga Gheorghe lucrat în A.I. în vederea avertizării sale

13 noiembrie 1967. Notă asupra agenților informatori pregătiți pentru urmărirea pr. Iorga Gh.

Ministerul Afacerilor Interne

Departamentul Securității Statului

Direcția Regională de Securitate Oltenia

Secția anchete penale

Se aprobă: Lt. col. Popa

N O T Ă

Dosarul privind pe Iorga Gheorghe, preot din comuna Șovarna, raionul Turnu Severin a fost deschis la 15 mai 1961. În dosar sunt informații de la 17 informatori, însă mai activ a fost urmărit cu 5 informatori, dintre care 2 au furnizat câte 18 informații, iar ceilalți între 7 și 8.

Pătrunderea mai multor agenți în această acțiune pare justificată că unii dintre aceștia sânt desconfirați, aceasta rezultând evident din comportarea față de ei a obiectivului. Astfel, pe lângă faptul că în majoritatea cazurilor obiectivul se eschivează de la orice comentariu politic nefavorabil față de informatorul „Dinulescu Viorel” (cel care a dat cele mai multe informații) s-a exprimat că el nu este abonat la ziar, nu are baterii la radio ca să asculte și că nu-l interesează problemele politice (vezi nota de la pagina 59). În mod destul de sporadic obiectivul a avut și manifestări dușmănoase pornite din nemulțumirea personală privind retribuția și în general situația din C.A.P. (fiind comună de munte în 1965 s-a obținut la C.A.P. numai 1 leu la ziua de muncă, 2 kg grâu și 1 kg porumb). Obiectivul lucrează la C.A.P. ca zidar, meserie pe care a învățat-o în închisoare (în 1953 a fost condamnat 5 ani temniță grea pentru favorizarea teroristului Nae Trocan) Manifestările politice dușmănoase ce ar putea fi dovedite cu martori sunt următoarele:

În septembrie 1961 laudă primarii liberali față de gunoaiele care-i conduc acum.

Martie 1964 la o pomană a povestit aspecte din timpul detenției și a spus „aș-i vremea”.

În acest caz apar ca martori preotul Stroescu Ion cu care obiectivul este în dușmănie (agent al organelor noastre), Prundeanu Constantin (agent „Dinulescu Viorel”) care l-a reclamat în mai multe rânduri pe obiectiv că l-a înșelat cu salariul și brigadierul zootehnic P.C. Stroescu. Întrucât întrebare în acest caz este că agentul „Dinulescu Viorel” nu a sesizat nimic.

Iunie 1965 – discuție cu directorul școlii și bibliotecara din comună în care agentul „Marin Ion” i-a spus că se ține numai de rele, iar aceasta i-a răspuns că „o să ajungă timpul să fiți spânzurați că ați nenorocit lumea, ați băgat-o cu mâinile în foc, pentru că i-ați trecut la colectiv și le-ați luat pământul vrând nevrând”, iar pe mine mă iubește poporul. În acest caz în august 1966 s-a luat o informare de la bibliotecara Răcănel Polina care confirmă faptul în tocmăi.

Noiembrie 1966 la slujbă în biserică afirmă că enoriașii au neglijat venirea la biserică printre care Stroescu Elena ocupată cu munca la C.A.P. În notă este indicată ca martoră numita Stroescu Elena. Aceasta dă o informare la 11 noiembrie 1967 pe care o semnează prin punere de deget și în care confirmă că obiectivul s-ar fi exprimat atunci în biserică chiar cu cuvinte injurioase la adresa C.A.P. Tot în acest mod mai confirmă numita Drăgănescu Polina de 77 ani, neștiutoare de carte și Prundeanu Ion de 68 ani.

Alte asemenea manifestări spontane, obiectivul a mai avut în câteva împrejurări unde au fost de față numai agentul și câte un martor. În acest caz documentarea lor ar duce la o inevitabilă desconspirare a agentului.

Aspectele enunțate asupra cărora de altfel ar înclina oportunitatea unei documentări le apreciem ca insuficiente pentru dovedirea unei acțiuni penale, ținând seama de profilul general al învinutului și locul infracțiunii. Ca preot și fost condamnat sânt necesare fapte care să evedențieze mai pregnant activitatea lui dușmănoasă și nu ar fi oportună demascarea lui în comună pentru manifestările de nemulțumire față de C.A.P. în comuna respectivă este încă slab dezvoltată.

Însă se desprinde din dosar că obiectivul are legături cu mai multe elemente din cei cu care a fost la închisoare și asupra acestui aspect nu s-a făcut nimic. Majoritatea agenților au fost dirijați necalificat, astfel că la majoritatea întâlnirilor agenții îl chestionau pur și simplu pe obiectiv asupra concepțiilor lui politice. A fost și firesc ca în aceste condiții obiectivul să nu-și dezvăluie o eventuală activitate organizată. De asemenea nivelul cultural al agenților este în general scăzut față de nivelul obiectivului și al legăturilor lui. În acest caz urmărirea informativă trebuie să fie continuată în vederea stabilirii întregii activități dușmănoase pe care cel în cauză o desfășoară.

Anchetator penal de Securitate Maior Petrescu Vasile ss / indescifrabil

De acord, Locțiitor șef secție, Maior Băescu Dumitru ss/ indescifrabil

ACNSAS, fond informativ, dos.I 2768, vol. 1, f. 8-9.

Ediție: Ana-Maria Iancu (Rădulescu), *Preotul mehedintean Gheorghe D. Iorga (1904-1991) – simbol al bisericii luptătoare în epoca regimului totalitar comunist*, în „Mehedinți, istorie, cultură și spiritualitate, 7, Editura „Mitropolia Olteniei”, Editura „Didahia Severin”, Drobeta Turnu Severin, 2014, pp. 1135-1137.

10. 23.09.1969. Propunere de închidere a acțiunii informative a pr. Gh. Iorga din Șovarna – Mehedinți.

23.9.1969

HOTĂRÂRE

pentru închiderea acț. inf. dusă împotriva lui IORGA GH.

La data de 15.05.1961 s-a deschis acțiune informativă împotriva numitului IORGA GH. fost chiabur și condamnat 5 ani temniță grea pentru favorizarea infractorului TROCAN și manifestări dușmănoase împotriva regimului din țara noastră.

În timpul supravegherii informative s-au obținut materiale informative din care rezultă următoarele:

- În perioada 1961-1963 a desfășurat propagandă în rândul cetățenilor, instigându-i să nu se înscrie la colectiv. Față de diferite persoane și informatorii noștri își manifestă speranța schimbării

regimului din țara noastră și sosirea timpului când se va răzbuna pe membrii de partid și pe cei ce l-au pedepsit.

- În perioada 1964-1967 întreține relații cu foste elemente condamnate, fără a avea însă un caracter organizat, se menține pe poziție dușmănoasă față de politica partidului și statului nostru aducând injurii organelor de conducere locale din comuna Șovarna.

- În perioada 1968-1969 preotul Iorga Gh. continuă să se manifeste dușmănos, ascultă diferite posturi de radio capitaliste și le comentează știrile; face diferite afirmații dușmănoase la adresa regimului și statului nostru. Astfel, la data de 7.11.68 a afirmat „Ori cât ar trăi acum de bine, dar pe comuniști nu are să-i vadă; nu-i place lui regimul comunist și are presimțire că va reveni iar timpuri cum știe el; ce scriu ei în ziar și plenarele P.C.R. sânt mincinoase, în loc să mărească salariile și pensiile le micșorează că așa vrea Ceaușescu să facă”.

- Întrucât este un element pregătit cultural și cu multă influență în rândul cetățenilor din comună, pentru a curma atitudinea lui

PROPUNEM:

a se aproba închiderea acțiunii informative prin avertizare și urmărirea lui în continuare în Baza de lucru pentru a vedea cum acționează pe viitor.

Șeful biroului MR. POPA MARIN, - ss/indescifrabil; of. de securitate Lt. Costreie Gh.

ACNSAS, fond informativ, dos. I 2768, vol. 1. f.4, original olograf.

Ediție: Ana-Maria Iancu (Rădulescu), *Preotul mehedintean Gheorghe D. Iorga (1904-1991) – simbol al bisericii luptătoare în epoca regimului totalitar comunist*, în „Mehedinți, istorie, cultură și spiritualitate, 7, Editura „Mitropolia Olteniei”, Editura „Didahia Severin”, Drobeta Turnu Severin, 2014, pp. 1137-1138.

11. 19. 03. 1970. Notă sinteză referitoare la urmărirea informativă a pr. Gh. Iorga din com. Șovarna – Mehedinți.

19.03.1970

- Se încheie acțiunea și să fie supravegheat în bază.

- Va fi planificat pentru contactare la mine (tr. II) inclusiv Inescu și Alexescu.

NOTĂ SINTEZĂ

Privind acțiunea informativă individuală „Văleanu Ion” din comuna Șovarna

Dos. Iorga Gh., preot. fost condamnat.

În perioada colectivizării agriculturii, 1961- 1963, Iorga Gheorghe a făcut propagandă în rândul cetățenilor din satul Ohaba să nu se înscrie în C.A.P. Tot în această perioadă a făcut afirmații cum că regimul socialist din țara noastră va fi schimbat, iar el se va răzbuna pe acei ce l-au pedepsit.

În perioada 1963-1967, numitul Iorga Gheorghe a continuat să se mențină pe poziții dușmănoase, astfel că asculta emisiunile posturilor de radio capitaliste pe care le difuza în rândul cetățenilor. A comentat nefavorabil măsurile luate de partid și de stat, aducând injurii la adresa organelor de conducere din comună. Tot în această perioadă a propagat ideea schimbării regimului socialist din țara noastră în urma cărui fapt comuniștii vor fi spânzurați.

În anul 1967 s-a încercat să se obțină o informare de la numita Grigore Ana care asistase la o discuție a lui Iorga Gheorghe, însă acesta a refuzat să confirme cele sesizate de informator, în același timp a relatat lui Iorga Gheorghe că a fost întrebată de securitate despre acest lucru. În urma acestui fapt preotul Iorga Gheorghe a încetat să mai poarte discuții dușmănoase, totodată a reproșat informatorului nostru că el este acela care l-a „turnat” la securitate.

Din anul 1967 și până în prezent au fost obținute materiale informative pe mai multe linii din care rezultă că preotul Iorga Gheorghe menține legături cu elemente foste condamnate, așa cum sunt pr. Inescu Constantin și Alexescu Gheorghe fără însă a rezulta o activitate dușmănoasă organizată, prietenie ce se reflectă prin aceea că se ajută reciproc în muncă, se ajută cu bani sub formă de împrumut.

De asemeni a mai rezultat că preotul Iorga Gheorghe are legături prin corespondență cu Tunsoiu Cornel originar din com. Vânători, în prezent fugit în S.U.A., cu care s-a cunoscut în detenție, fără a rezulta alte aspecte deosebite.

Cpt. Colceag Vintilă ss/indescifrabi

ACNSAS, fond informativ, dos. I 2768, vol. 1, f. 1-2.

Ediție: Ana-Maria Iancu (Rădulescu), *Preotul mehedintean Gheorghe D. Iorga (1904-1991) – simbol al bisericii luptătoare în epoca regimului totalitar comunist*, în „Mehedinți, istorie, cultură și spiritualitate, 7, Editura „Mitropolia Olteniei”, Editura „Didahia Severin”, Drobeta Turnu Severin, 2014, pp. 1138-1139.

12. 11 iulie, 1972. Extras din dosarul fond operativ al pr. Gh. Iorga, din Șovarna – Mehedinți. 11.VIII.1972

NOTĂ EXTRAS

Din dosar fond. op. nr. 386 rezultă:

- IORGA GHEORGHE este născut la 5 oct. 1904 în comuna Ratezu, jud. Gorj fiul lui Dumitru și Dochia, de profesie preot, căsătorit cu Maria domiciliat în comuna Șovarna satul Ohaba.
- prin sentința nr. 308/952 a Tribunalului Militar București a fost condamnat pentru crimă de omisiunea denunțării(sic) prin schimbarea de calificare în crimă de favorizare a infractorului în baza decretului 6 alin. D 199/959 făcând aplicațiunea art. 6 alin. D 199/1950, 304 și 463 C.S.M. 292 C.J.M. sa(sic) stabilit condamnarea 5 ani temniță grea, 3 ani degradare civică și confiscarea averi(sic) personale.
- Faptele pentru care a fost condamnat sânt recunoscute în ancheta efectuată lui Iorga Gheorghe, arestat în luna oct. 1950.
- Iorga Gheorghe recunoaște că în primăvara anului 1950 a întreținut legături cu Teroristu(sic) Trocan Nicolae zis Nae și despre care știa că este urmărit de autorități.
- În perioada când Teroristu(sic) Trocan Nicolae a fost fugar i-a dus acestuia de mai multe ori alimente și țigări și locul pe care i-l fixa mai înainte. La întâlnirile cu Trocan discuta cu acesta despre felul cum este urmărit de organele de stat și cum să se ascundă pentru a nu fi prinși.
- Recunoaște că în anul 1950 sa(sic) dus împreună cu IORGU Alexescu în pădure unde era ascuns Teroristu(sic) Trocan ducându-i alimente și țigări, cu care ocazie ia(sic) spus banditului Trocan, că are o armă militară ascunsă în curtea bisericii, armă pe care ia(sic) dato(sic) teroristului Trocan.
- Din dos. f op. nr. 13580

Rezultă că Iorga Gheorghe a avut dosar individual nr. 16 până în anul 1961.

Din studiu(sic) materialului din dosar rezultă manifestări dușmănoase.

Dosarul a fost închis prin avertizarea preotului Iorga Gheorghe.

ACNSAS, fond informativ, dos. I 2768, vol. 2, f. 70, original olograf.

Ediție: Ana-Maria Iancu (Rădulescu), *Preotul mehedintean Gheorghe D. Iorga (1904-1991) – simbol al bisericii luptătoare în epoca regimului totalitar comunist*, în „Mehedinți, istorie, cultură și spiritualitate, 7, Editura „Mitropolia Olteniei”, Editura „Didahia Severin”, Drobeta Turnu Severin, 2014, pp. 1139-1140.

13. 26 ianuarie 1983. Notă informativă a unui coleg preot referitoare la activitatea pr. Gheorghe Iorga din Șovarna - Mehedinți

Primit Lt. col. Zotica Constantin, sursa „Nae Ionescu”, nr. 10/00183/26.01.1983

Notă informativă

Cu privire la preotul pensionar Iorga Gheorghe din Șovarna, vă informez că îl cunosc de cca 20 ani, iar în perioada anilor 1960, după desființarea raionului Baia de Aramă până în anul 1969 l-am avut în subordine. După această dată, sursa l-a întâlnit periodic prin oraș, ultima oară cu cca 2 ani în urmă și a purtat diferite discuții cu el. Sursa reține printre altele că Iorga Gheorghe i-a relatat că după 1944 l-a ajutat pe Trocan căruia i-a dat alimente și pentru această faptă a fost condamnat. Pe perioada executării condamnării, au fost cu el la închisoare și preoții pensionari Inescu Constantin și Chițimia Sterie din T. Severin în legătură cu care preotul Iorga Gheorghe i-a relatat

sursei că el fiind mai robust muncea și în locul lor, ajutându-i să-și facă norma și astfel că i-a dus în spinare pe timpul închisorii și le-a susținut moralul spunându-le că pentru ei închisoarea nu este mare lucru și că vor scăpa cu bine, nu trebuie să fie disperați.

Sursa nu reține ca pr. Iorga Gheorghe să fi purtat discuții politice necorespunzătoare.

Sursa precizează că preotul Iorga Gheorghe a făcut seminarul teologic numit „Central” din București, pe care sursa l-a absolvit în anul 1936 și din câte știe sursa Iorga Gheorghe a fost coleg de seminar cu Inescu Constantin la Craiova.

Despre pr. Calciu Gheorghe sursa nu cunoaște prea multe aspecte și este posibil ca acesta să se fi cunoscut cu pr. Iorga Gheorghe la închisoare.

Nae Ionescu
26 ianuarie 1983.

La D.P. Iorga Șovarna
ss/indescifrabil.

ACNSAS, fond informativ, dos. I. 2768, vol. 3, f. 52, original olograf.

Ediție: Ana-Maria Iancu (Rădulescu), *Preotul mehedintean Gheorghe D. Iorga (1904-1991) – simbol al bisericii luptătoare în epoca regimului totalitar comunist*, în „Mehedinți, istorie, cultură și spiritualitate”, 7, Editura „Mitropolia Olteniei”, Editura „Didahia Severin”, Drobeta Turnu Severin, 2014, p. 1140.

Iorgulescu Ion I. (1894-1963)

Ion I. Iorgulescu s-a născut în ziua de 9 septembrie 1894, în com. Bălțați, jud. Mehedinți, fiul lui Ion și Elisabeta – țărani fruntași și foarte credincioși. După terminarea cursurilor școlii primare, s-a înscris la Seminarul „Sf. Nicolae” din Râmnicu-Vâlcea, de unde, în anul 1916, s-a înrolat voluntar pe front, fiind distins cu medalia „Victoria” și „Crucea de război 1916-1919”. După terminarea războiului s-a căsătorit cu Eugenia, care i-a dăruit 3 băieți și o fată.

În anul 1920 Ion Iorgulescu a fost hirotonit preot pe seama parohiei Bălțați, jud. Mehedinți. Aici a finalizat reparația bisericii filiale cu hramul „Sf. Ioan Botezătorul” și a reparat biserica de lemn „Sf. Ierarh Nicolae” în anul 1926, situată în satul Fața. În parohia Bălțații de Jos, a contribuit la formarea unui cor și a unei biblioteci parohiale¹³⁰. În anul 1925, s-a transferat în satul soției sale, Vânju Mare-Mehedinți: În această parohie, a construit biserica parohială cu hramul „Intrarea în biserică” și a dezvoltat o valoroasă bibliotecă parohială, în cadrul căminului cultural „Mihai Eminescu”, a organizat numeroase șezători cu caracter moralizator creștin. A susținut opera de caritate, la cantina școlară, unde luau masa zilnic 30-40 de elevi săraci, cărora părintele Ion Iorgulescu le asigura și îmbrăcămintea¹³¹.

În lista elaborată de activiștii P.M.R. după 1948 este întâlnit preot la parohia Vânju Mare-Mehedinți și etichetat „chiabur. Exploatează țărani. A exploatat pământul bisericii (20 ha) însușindu-și toate roadele, astfel că biserica nu a putut avea nici o îmbunătățire și se găsește într-o stare deplorabilă. A făcut politică fascistă, în mișcarea lui Goga. Dușmănos democrației fățiș”¹³².

În „Tabelul de preoții din județul Mehedinți, cu referințe asupra lor”, întocmit de P.M.R., org. jud. Mehedinți, secția cadre, părintele Ion I. Iorgulescu de la parohia Vânju Mare era astfel caracterizat: „Chiabur. Exploatează țărani. A exploatat pământul bisericii (20 ha), însușindu-și toate roadele, astfel că biserica nu a putut avea nici o îmbunătățire și se găsește într-o stare deplorabilă. A făcut politică fascistă în mișcarea lui Goga. Dușmănos democrației fățiș”¹³³.

În anul 1951 a fost mutat de pe graniță cu domiciliul obligatoriu la parohia Ploșor-Gorj din fostul raion Filiași. Peste 5 ani părintele Ion Iorgulescu și familia sa, ridicându-li-se domiciliul forțat

¹³⁰ ***, 1941, pp. 447-448, nr. 13, parohia Bălțații de Jos – Mehedinți.

¹³¹ ***, 1941, p. 563, nr. 192, parohia Vânju Mare I – Mehedinți.

¹³² Arhiva P.M.R., Mehedinți, vol. I, f. 44, nr. 131.

¹³³ Arhiva P.M.R. Oltenia, jud. Mehedinți, secția cadre, f. 45, nr. 131.

au revenit la Vânju Mare în anul 1956. La 1 mart. 1957 era schimbat pe motive politice ca paroh al parohiei Vânju Mare I cu pr. Dumitru Popa¹³⁴.

Datorită vicisitudinilor războiului, terminarea construcției bisericii s-a amânat, astfel încât, în anul 1959, când vrednicul preot își propusese s-o sfințească, autoritățile comuniste doreau transformarea bisericii în cinematograf. Pentru aceasta, în septembrie 1959, a fost chemat la sediul Sfatului Popular Vânju Mare, unde i s-a pus în vedere să nu mai continue lucrarea, deoarece organele locale de partid și de stat au decis să o transforme în cinematograf. Cu această ocazie, la sfârșitul întrevederii, părintele Ion Iorgulescu, vădit impresionat de cele întâmplate, a afirmat către cei care îl convocaseră că „sunt niște analfabeți ajunși la putere”.

Părintele Ion Iorgulescu a fost arestat în noaptea de 4 oct. 1959 din com. Vânju Mare de Securitatea Regională Craiova „pentru agitație dușmănoasă” și depus ca arestat la Penitenciarul Craiova după îndelungi și dure interogatorii abia la 28 noiembrie 1959. Prin hotărârea judecătorească nr. 698/1959 a Tribunalului Militar Craiova a fost condamnat inițial la 10 ani închisoare¹³⁵, pedeapsă redusă în urma recursului la 5 ani închisoare corecțională și confiscarea totală a averii personale¹³⁶.

Pretextul pentru care l-au arestat pe părintele Ion Iorgulescu a fost afirmația acestuia („a intrat bolșevismul în biserică”) rostită de față cu cantorii Gheorghe Avranii (n. 1901, școala de cântăreți, numit în 1921 la parohia Vânju Mare) și Filip Strinoiu (n. 1906, școala de cântăreți, numit la parohia Vânju Mare I în 1924). De fapt, părintele Ioan Iorgulescu apăra proprietatea Bisericii. Astfel, când vitele satului, în mod intenționat au fost lăsate în cimitir, păscând pe morminte, ar fi afirmat în fața celor doi cantori că a intrat babilonismul în Biserică. Declarațiile celor doi cantori fuseseră date sub amenințare, după cum a mărturisit la proces unul dintre ei, iar celălalt nu s-a prezentat. Ancheta desfășurată la Securitatea raionului Vânju Mare a fost deosebit de dură și soldată cu numeroase maltratări, care au continuat la sediul Securității din Craiova, din str. Câmpia Islaz. Cu toate maltratările pe care le-a suferit, considerându-se un adevărat martir al lui Hristis, a avut curajul să declare la proces că, în timpul anchetei, a văzut oameni maltratați, cu maxilarele și oasele mâinilor rupte.

Prin Sentința nr. 698/8 decembrie 1959 dată de Tribunalul Militar Timișoara, părintele Ioan Iorgulescu a fost condamnat la „10 ani închisoare corecțională pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale prevenit și pedepsit de art. 209, pct., 2, litera a din Codul Penal, art. 463 și 304 al. 1 din CJM și la 5 ani interdicție corecțională cu suspendarea exercițiului drepturilor prevăzut de art. 58-59, pct. 1, al. 3 din CP. Dispune confiscarea totală a averii personale. Îl obligă să plătească statului 500 lei cheltuieli de judecată. Se comută în întregime detențiunea preventivă de la 4 octombrie 1959, cu drept de recurs în termen de 4 zile de la comunicare”¹³⁷. Pentru a pronunța această hotărâre, Tribunalul a reținut eronat că, în perioada 1950-1959, a întreprins diferite acțiuni dușmănoase materializate prin calomniile la adresa organelor de partid și de stat, cât și la adresa U.R.S.S., afirmând că P.M.R. se bazează pe elemente incapabile, iar la conducerea statului se află persoane necorespunzătoare. Chiar autoritățile comuniste ale timpului au admis recursul făcut de părintele Ioan Iorgulescu, caz rar întâlnit în asemenea situație, considerând pedeapsa prea aspră. Însă, averea personală a rămas confiscată, iar anii de închisoare corecțională au fost reduși la cinci. Este adevărat că un mare merit a avut și apărătorul său, care și-a riscat libertatea, fiind mișcat de nedreptatea care i se făcuse părintelui.

După pronunțarea definitivă a sentinței la 3 februarie 1960, părintele Iorgulescu a fost transferat la Penitenciarul de la Gherla, folosit în special pentru deținuții politici care depășiseră

¹³⁴ ***, Oficiale, în MO, IX, nr. 3-4, mart.-apr., 1957, p. 286; vezi și MO, VIII, nr. 11-12, nov.-dec., 1956, p. 775.

¹³⁵ Dobrințu, 2004, p. 78, nr. 648.

¹³⁶ Fișe matricole penale, la <http://86.125.17.36/Fise%20matricole%20penale%20-%20detinuti%20politici/I/I%2004.%20Ionescu%20-%20Iruc/Iorgulescu%20Ion>.

¹³⁷ Manea, 2001, pp. 137-139.

vârsta de 60 de ani, dar a doua zi a ajuns la Penitenciarul Oradea de unde a revenit la Gherla la 4 mai 1960¹³⁸.

Grav bolnav de inimă, fără a i se asigura asistență medicală de specialitate, așa cum prevăd normele internaționale pentru deținuții politici, în noaptea de 27 noiembrie 1960, a făcut infarct și a trecut la cele veșnice în închisoarea de la Gherla¹³⁹. Unul din martorii decesului, avocatul Oros, declara că paznicul trimis de către directorul închisorii să certifice moartea a înfipt o țepușă în inima părintelui Iorgulescu.

Mormântul părintelui avea nr. 61 și se află în cimitirul deținuților politici la marginea orașului Gherla, lângă fabrica de cărămidă¹⁴⁰.

Deși era decedat încă din nov. 1960, părintelui Ion Iorgulescu i s-a întocmit fișe intitulată „Fișa condamnatului politic Ion Iorgulescu din Vânu Mare” la 18 sept. 1964 (n.n. nu se cunoștea oficial la nivelul organelor locale că părintele trecuse la cele veșnice cu aproape patru ani în urmă, iar nu în anul 1963 când decesul a fost comunicat oficial autorităților din Vânu Mare). În acest document se arată că Ion Iorgulescu s-a născut la 9 sept. 1894 în comuna Batoți – raionul Vânu Mare (părinți Ioan și Elisabeta), că a fost preot în Vânu Mare, avea 7,50 ha teren arabil și o casă confiscată ½. Avea o casă cu 6 camere, jumătate confiscată și devenit sediul G.A.C. Vânu Mare.

În anul 1963 a decedat în închisoare. Familia sa care nu locuiește în Vânu Mare anume soția sa și fiul său medic ar locui la Timișoara¹⁴¹.

După 1990, la solicitările familiei, procurorul general al României a admis recurs extraordinar și, în ședința publică din 21 septembrie 1992, a casat hotărârea de condamnare și a achitat, pe inculpatul Ion Iorgulescu pentru infracțiunea prevăzută de art. 209, pct. 2 lit. a din CP anterior¹⁴².

În semn de respect pentru memoria sa părintele Ion Iorgulescu a făcut obiectul unor cercetări incluse în lucrări de specialitate din care am reprodus și în studiul de față¹⁴³.

Documente

1. <1964, septembrie 18>. Fișa condamnatului politic Ion Iorgulescu din Vânu Mare

Fișă

Iorgulescu Ion, născut la 9 septembrie 1894 în comuna Batoți, raionul Vânu Mare, regiunea Oltenia stabilit în comuna Vânu Mare, a exercitat funcția de preot la parohia Vânu Mare. A posedat 7,50 ha teren arabil, o casă de locuit care a fost confiscată jumătate.

Iorgulescu Ion a activat ca preot în Vânu Mare până la data arestării și condamnării, dată pe care nu o cunoaștem.

În anul 1963 a decedat în închisoare.

Familia lui nu locuiește în Vânu Mare și nu cunoaștem precis unde locuiește. Din surse informative, soția lui ar locui împreună cu fiul său, care este medic prin Timișoara.

Iorgulescu a posedat o casă cu 6 camere care i-a fost confiscată jumătate și este folosită de către Gospodăria Agricolă Colectivă „Grivița Roșie” Vânu Mare, pentru care plătește chirie la sfatul popular, trimestrial.

Pentru partea casei proprietatea sfatului, gospodăria agricolă colectivă plătește 100% chirie, iar pentru partea rămasă soției lui Iorgulescu, gospodăria agricolă colectivă plătește 70% sfatului și 30% proprietarului.

Casa este din cărămidă arsă și acoperită cu țiglă. Este într-o stare bună de locuit.

¹³⁸ Fișe matricole penale, la <http://86.125.17.36/Fise%20matricole%20penale%20-%20detinuti%20politici/I/I%2004.%20Ionescu%20-%20Iruc/Iorgulescu%20Ion>.

¹³⁹ Ionițoiu, 2002, p. 186 unde eronat afirmă că a murit în 1959 la Gherla.

¹⁴⁰ Manea, 2001, p. 138.

¹⁴¹ Chipurici, Rățoi, 2006, p. 345, doc. nr. 231<1964 septembrie 18>.

¹⁴² Manea, 2001, pp. 141-142;

¹⁴³ Rădulescu, 2005, p. 3; Rădulescu, 2007, pp. 371-373; lapidat la Roske, 2004, pp. 253-254.

Secretar, ss indescifrabil¹⁴⁴

Iorgulescu Iustin (1889-?)

S-a născut în anul 1889 în satul Batoți Mehedinți, a absolvit seminarul și a fost hirotonit preot în 1914 pe seama parohiei natale (alcătuită din satele, Batoți, Atârnații de Jos, Tismana), situată la 30 km sud de Turnu Severin pe șoseaua Drobeta Turnu Severin-Șimian-Hinova. Părintele Iustin Iorgulescu a înființat în 1918 o bibliotecă parohială, a acoperit biserica cu tablă, a împrejmuț curtea bisericii și cimitirele¹⁴⁵. În anul 1925 ca preot la Batoți publica în rev. „Renașterea” articolul „Este creștinismul antidemocratic?”¹⁴⁶.

În „Tabelul de preoții din județul Mehedinți, cu referințe asupra lor”, întocmit de P.M.R., org. jud. Mehedinți, secția cadre, părintele Iustin Iorgulescu de la parohia Batoți era astfel caracterizat: „Moșier expropriat. Reacționar în 1936-1938 șeful sectorului org. goga-cuziste, făcând propagandă fascistă chiar în biserică. Sforar politic încearcă să se strecoare în mijlocul democrației”¹⁴⁷.

În 1951 a fost strămutat pentru 5 ani de pe graniță la parohia Terpezița-Dolj, iar 5 ani mai târziu a revenit la Batoți Mehedinți (de la 1 aug. 1956)¹⁴⁸.

Opera: *Spre noi orizonturi*, în rev. „Renașterea”, III, nr. 2, 1924, pp. 37-40.

Constatări trăite – Datorii imperioase, în rev. „Renașterea”, IV, nr. 8, aug., 1925, pp. 233-239.

Este creștinismul antidemocratic?, în rev. „Renașterea”, V, nr. 2, febr., 1926, pp. 58-61.

Isverceanu Ilie Gh. (1904-1986)

Ilie Gh. Isverceanu s-a născut în ziua de 20 mai 1904 în comuna Izverna-Mehedinți, ca al șaptelea fiu al lui Gheorghe și Maria. A urmat Seminarul din Râmnicu Vâlcea, după care s-a căsătorit cu Victoria Anișescu din Cerna – Vârf (aveau numai 2,4 ha pământ și un fiu). Ilie Izverceanu a fost hirotonit preot în ziua de 23 aprilie 1923. După mai multe peregrinări a fost numit paroh la 1 mai 1929 pe seama parohiei Busești, com. Nadanova. Parohia era alcătuită din satele Busești, Nadanova, Cerna-Vârf, situată la 42 km de Turnu Severin pe șoseaua Drobeta Turnu Severin-Halânga-Izvorul Bârzei- Bâlvănești-Balta-Nadanova, avea două bisericii, una parohială de lemn și alta filială de piatră ridicată în 1934 la Nadanova. Sub conducerea părintelui s-a construit și biserica Sf. Dumitru din Cerna-Vârf. În 1938 s-a format un cor parohial format din elevi de școală și din adulți și conduși de cantori. A înființat în 1932 o bibliotecă parohială, a pictat biserica din Nadanova și Busești. La săraci împărțea 40-50 costume de haine celor săraci, întreținea cantine școlare în cele trei sate¹⁴⁹. Părintele Ilie Isverceanu a fost membru al Băncii populare „Clerul Mehedințean” din Turnu Severin în anii 1944-1948, urmând politica socială promovată și în perioada interbelică de episcopul Vartolomeu Stănescu și preotul din Râmnicu Vâlcea, Ion Marina, viitorul patriarh Justinian¹⁵⁰.

Politic în perioada interbelică a fost membru al mișcării legionare¹⁵¹. În „Tabelul de preoții din județul Mehedinți, cu referințe asupra lor”, întocmit de P.M.R., org. jud. Mehedinți, secția cadre, părintele Ilie Isverceanu de la parohia Nadanova era astfel caracterizat: „A umblat prin toate partidele istorice, a fost și legionar și în acel timp era zbirul satului. Stare materială bună. Sforar”¹⁵².

¹⁴⁴ Chipurici, Rățoi, 2006, p. 345.

¹⁴⁵ ***, 1941, pp. 445-446, nr. 10 – parohia Batoți, Mehedinți.

¹⁴⁶ Vezi rev. „Renașterea”, V, nr. 2, febr., 1926, pp. 58-63.

¹⁴⁷ Arhiva P.M.R. Oltenia, jud. Mehedinți, secția cadre, f. 37, nr. 16.

¹⁴⁸ Vezi MO, VIII, nr. 11-12, nov.-dec., 1956, p. 773, nr. 6.

¹⁴⁹ ***, 1941, p. 459, nr. 31 – parohia Busești – Mehedinți.

¹⁵⁰ Ghionea, 2015, p. 398, nr. 194.

¹⁵¹ Arhiva P.M.R. Oltenia, jud. Mehedinți, secția cadre – Tabel nominal nr. 2 de șefii de cuiburi și garnizoană, din raza secției jandarmi Balta, nr. 86; f. 26, nr. 66 – unde apare ca „membru legionar”.

¹⁵² Arhiva P.M.R. Oltenia, f. 40, nr. 64.

În ziua de 15 mai 1955 a avut loc sfințirea bisericii „Sf. Voivozi” din Busești de către mitropolitul Firmilian. Pentru meritele sale în ridicarea bisericii Sinodul Mitropolitan în ședința din 10-11 iunie i-a conferit rangul onorific de iconom stavrofor, cu atât mai mult cu cât aceasta fusese făcută de numai 141 familii¹⁵³.

În ziua de 4 iulie 1959 părintele Gheorghe I. Isverceanu de la domiciliul său din comuna Nadanova a fost arestat de către un grup de membri ai Securității raionale conform ordinului M.A.I. 10052/59 pentru 36 luni. Pedepșa urma a fi executată de la 5 iulie 1959 până la 5 iulie 1962¹⁵⁴. Conform unor alte izvoare editate „a fost reținut la 30 dec. 1960 de reg. Oltenia pentru activitate legionară” de la domiciliul său din com. Nadanova – Mehedinți. Prin decizia nr. 94 din 29 noiembrie 1961 a Tribunalului Militar de Regiune Militară București a fost condamnat la 17 ani muncă silnică, 7 ani degradare civică, confiscarea totală a averii personale, așa cum el însuși mărturisește după eliberare¹⁵⁵. Timp de 5 ani a trecut prin diverse penitenciare și lagăre de muncă unde a fost supus unor umilințe și maltratări fizice de neimaginat, soldate cu pedepse cu izolarea totală în condiții de exterminare, pedepse pe care le-a executat cu multă demnitate, fiind ajutat de rugăciunile neîncetate adresate Maicii Domnului și altor sfinți. Detenția a fost executată în penitenciarele din Craiova, București, Oradea (de la 4 apr. 1962), Aiud (de la 20 apr. 1962).

Părintele Ilile Isverceanu, prin aplicarea decretului 411/1964, a fost grațiat de restul pedepsei și pus în libertate de la Penitenciarul Aiud în ziua de 28 iulie 1964¹⁵⁶.

La indicația reprezentantului Departamentului Cultelor este reîncadrat ca preot la parohia mehedințeană Plopi, iar de la 1 ianuarie 1965 reușește să revină la parohia de unde fusese arestat – Busești.

La 1 noiembrie 1980 a avut loc sfințirea bisericii „Sf. Dumitru” din Cerna-Vârf, fapt pentru care a fost apreciat de mitropolitul Olteniei Nestor Vornicescu.

În ziua de 9 martie 1986 a trecut la cele veșnice la Busești, unde a fost și înmormântat¹⁵⁷.

BIBLIOGRAFIE

***. 1935. Tablou de rangurile bisericești acordate. Preoți meritoși cu ocazia Congresului Eparhial din acest an. *Buletinul Oficial al Eparhiei Râmnicului Noului Severin* IV, nr. 12, p. 571.

***. 1941. *Vieța Bisericească în Oltenia. Anuarul Mitropoliei Olteniei, Râmnicului și Severinului pe anul 1940*. Craiova.

***. 1942. Tablou de preoții misionari încadrați în Basarabia și Transnistria. *Renașterea* XXI, nr. 2, p. 121.

***. 1945. Lucrarea ta fă-o deplin. La 5 ani de mitropolit 1 ianuarie 1940 – 1 ianuarie 1945. *Renașterea* XXIV, nr. 1-3 (număr festiv), pp. 93-112.

Bălașa, D. 1970. De la Mitropolia Severinului la Mitropolia Olteniei. *MO* XXII, nr. 5-6, pp. 351-352.

Caravia, P., Constantinescu, V., Stănescu, F. 1998. *Biserica întemnițată. România (1944-1989)*. București: Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului.

Chipurici, N., Rățoi, T. 2006. *Rezistența anticomunistă din sud-vestul României. Opresiune și rezistență. Documente*. II. Craiova: PRIER.

¹⁵³ ***, 1941, pp. 257-258 – parohia Mlecănești – Dolj; vezi Udrioiu, 1955, pp. 45-456.

¹⁵⁴ Fișe matricole penale, la <http://86.125.17.36/Fise%20matricole%20penale%20-%20detinuti%20politici/I/I%2005.%20Isa%20-%20Isvoranu/Isverceanu%20Ilie>.

¹⁵⁵ Dobrințu, 2004, p. 94, nr. 79; AAC, fond numiri și transferări personal, anul 1964, vol. II, nenumărat.

¹⁵⁶ Fișe matricole penale, la <http://86.125.17.36/Fise%20matricole%20penale%20-%20detinuti%20politici/I/I%2005.%20Isa%20-%20Isvoranu/Isverceanu%20Ilie>.

¹⁵⁷ AAC, dos. nr. 386 – parohia Busești, Mehedinți; Zoican, 1986, pp.129-130.

- Dobrincu, D. (editor) 2004. *Proba infernului. Personalul de cult în sistemul carceral din România potrivit documentelor Securității, 1959-1962*. București: Scriptorium.
- Ghionea, G. 2015. *Istoria băncilor urbane din Oltenia în date, statistici și corespondență (1880-1948)*. Târgoviște: Cetatea de Scaun.
- Gorun, G. 2008. *Rezistența anticomunistă în județul Gorj reflectată în mentalul colectiv (1945-1981)*. Craiova: Universitaria.
- Iancu (Rădulescu), A.-M. 2014. Preotul mehedintean Gheorghe D. Iorga (1904-1991) – simbol al bisericii luptătoare în epoca regimului totalitar comunist. *Mehedinți, istorie, cultură și spiritualitate* 7, pp. 1121-1140.
- Iancu, A.-M. 2017. Efectele conflictului sovieto-iugoslav (1948-1956) asupra relațiilor Bisericii Ortodoxe Române cu Statul. Studiu de caz: Mitropolia Olteniei. *După 25 de ani. Evaluări și reevaluări istoriografice privind comunismul*. București.
- Iancu, A.-M. 2019. Slujitori ai bisericii din Episcopia Severinului și Strehaei, prizonieri pentru Hristos în timpul regimului comunist partea a II-a (C-E). *Oltenia. Studii. Documente. Culegerii* 7, pp. 116-144.
- Iancu, A.-M., Rădulescu, T. 2018. Slujitori ai bisericii din Episcopia Severinului și Strehaei, prizonieri pentru Hristos în timpul regimului comunist (A-B). *Istoricul și arhivistul Tudor Rățoi la 65 de ani*. Craiova: Universitaria, pp. 559-619.
- Ioanid, I. 1999. *Închisoarea noastră cea de toate zilele*. I. 1949, 1952-1954. București: Humanitas.
- Ioanid, I. 2002. *Închisoarea noastră cea de toate zilele*. III. 1959-1968. București: Humanitas.
- Ionescu, I. 1957. Sfințiri de biserici. *MO IX*, nr. 11-12, p. 799.
- Ionițoiu, C. 2002. *Victimele terorii comuniste: arestați, torturați, întemnițați, uciși: Dicționar*. București: Mașina de scris.
- Ivănescu, E.-E. 2002. *Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Române (1910-1948, 1990-2001)*. Craiova: Universitaria.
- Manea, V. 2001. *Preoți ortodocși în închisorile comuniste*. București: Patmos.
- Popescu, I. 1976. Preotul Nicolae Gheorghe. *MO XXVIII*, nr. 5-6, p. 487.
- Popescu-Cilieni, I. 1941. Pe firul istoric al Episcopiei și Mitropoliei Olteniei. *Vieța Bisericească în Oltenia, Anuarul Mitropoliei Olteniei*. pp. 83-91.
- Purcariu, Ș. 1977. Preotul Ion D. Ilie. *MO XXIX*, nr. 10-12, p. 864.
- Rădulescu, A.-M. 2000. Clerici olteni în închisorile comuniste. Studiu preliminar. II. *MO LVI*, nr. 5-8, pp. 162-164.
- Rădulescu, A.-M. 2005. Clerici olteni în închisorile comuniste. Studiu preliminar, II. V, județul Olt. *MO LVII*, nr. 5-8, pp. 138-139.
- Rădulescu, A.-M. 2006. *Clerici olteni în închisorile comuniste. Județul Olt*. Craiova: Aius.
- Rădulescu, A.-M. 2013a. *Slujitori ai bisericii din Olt și Romanați, prizonieri în timpul regimului comunist*. Slatina: Episcopiei Slatieni și Romanaților.
- Rădulescu, A.-M. 2013b. Clerici ortodocși mehedinteni în temnițele comuniste: Ștefan Cosma, Dumitru Ionescu și Constantin Pătuleanu. *Mehedinți, istorie, cultură și spiritualitate* 6, pp. 939-955.
- Rădulescu, T. 2007. Iorgulescu Ion. *Martiri pentru Hristos din România, în perioada regimului comunist*. București: Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, pp. 371-373;
- Rogobete, N. 2004. *Prețul sângelui*. Craiova: Sitech.
- Roske, O. (coord.) 2001. *Mecanisme represive în România 1945-1989. Dicționar biografic*. vol. I. A-C. București: Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului.
- Roske, O. (coord.) 2003. *Mecanisme represive în România 1945-1989*. vol. II. D-G. București: Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului.

- Roske, O. (coord.) 2004. *Mecanisme represive în România 1945-1989*. vol. III. *H-L*. București: Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului.
- Roske, O. (coord.) 2005. *Mecanisme represive în România 1945-1989*. vol. IV. *M*. București: Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului.
- Roske, O. (coord.) 2006. *Mecanisme represive în România 1945-1989*. vol. V. *N-O*. București: Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului.
- Roske, O. (coord.) 2009. *Mecanisme represive în România 1945-1989*. vol. VIII. *S-Ș*. București: Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului.
- Roske, O. (coord.) 2011. *România: 1945-1989: enciclopedia regimului comunist: represiunea*. I. *A-E*. București: Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului.
- Săsăujan, M., Vasilescu, G. 2009. Introducere. La 650 de ani de la Recunoașterea Mitropoliei Țării Românești. *Domnitorii și ierarhii Țării Românești – Ctitoriile și mormintele lor*. București: Cuvântul Vieții.
- Stănciulescu-Bârda, A. 2013. Contribuții documentare privind începuturile școlii din Malovăț. *Mehedinți, istorie, cultură și spiritualitate* 6, p. 878.
- Stoica, H. 1976. Pr. Ștefan Ionașcu. *MO* XXVIII, nr. 3-4, pp. 312-313.
- Udroiu, N. 1955. Sfințiri de biserici. *MO* VII, nr. 7-9, pp. 45-456.
- Vrapcea, I. 1991. Pr. Iorga Gheorghe. *MO* XLIII, nr. 1, pp. 131-132.
- Zoican, S. 1986. Pr. Ilie Isverceanu. *MO* XXXVIII, nr. 4, pp.129-130.

ABREVIERI

AAC: Arhiva Arhiepiscopiei Craiovei.

ACNSAS: Arhiva Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității.

D.C: fond Departamentul Cultelor.

MO: Revista *Mitropolia Olteniei*, Craiova.

P.M.R.: Partidul Muncitoresc Român.

SJAN: Serviciul Județean al Arhivelor Naționale.